

Posta...
No. 224713/929.
Telefon:
Havonta 110,
Érte 600, egé
száma: Havon
tárv. 12, egy
dózsák díjsza
KELET az e
dóság egytel
Cikkét után
né megjelölésével engedjük meg.

Dr. Ramsetter Robert Budapest
Diktér 2.1.e

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmunkások
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jászber
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 22.
Csütörtök, 1936. január 23.
5696. EV. XIX. ÉVF.
TEBETH 28. 18 SZÁM

VILÁG TUKRÁ

Ősi ceremóniák közepette proklamálták az angol birodalom új királyává VIII. Eduardot

Ma délután szállítják a londoni westminsteri székesegyházba V. György király hamvait. A külföldi parlamentek részvétele. Három államfő vesz részt az elhunyt király temetésén. Az angol alsóház és a lordok háza letette a hűség esküt az új királyra

LONDON, január 22. A walesi herceg királyá-proklamálása szerda reggel tíz óra-
kor, az angol főváros három pontján egy időben ment végbe: a St. James palotában és
a Charing-Crossban, a Templében, valamint a Royal Exchangeon. A St. James palotában
már a keddre virradó éjszaka előkészíteték azokat a termeket, ahol a trónörökös királyá-
vási proklamálása ünnepélyesen végbement. A király kiállításának ceremóniális ünne-
pése a XII. századból visszamaradt szokásoknak megfelelően történt. A termekek, ahol a
kiállítás történt, skarlát-bíbor bársonnyal vonták be. A St. James palotából a ceremónia
után a kiküldött király bevonult London városába. A bevonulási menet élen tíz angol
nemes, heroldnak öltözve haladt. A tíz nemes az ország legelőkelőbb nemesi családjaiból
válogatták össze. A heroldok lovaikon vonultak fel s előttük trombitások haladtak.

A harsonások a város említett másik két pontján szintén trombita-jelekkel adták a fő-
város tudomására az új uralkodó trónralépését. Mielőtt a lovas heroldok a City kapuját
átlépték, ünnepélyes külsőségek között engedélyt kértek a lordmajortól az átlépésre.
A fővárosi proklamációval egyidejűleg Anglia többi nagyvárosában és Skóciában is
hasonló ünnepségek közepette hozták a lakosság tudomására, hogy az új uralkodó átvette
a kormányzást.

A proklamációt megelőzően ült össze a koronatanács ülése, amelyen formálisan elha-
tározák VIII. Eduard trónralépését. A tanács ülése egy óra hosszat tartott, amelyen az
új király a vallásábró idejéből eredő szöveget olvasott fel, fogadalmat téve arra, hogy
megtartja az alkotmányt. A koronatanács a parlament épületében zajlott le s annak leg-
érdekesebb részlete az volt, hogy az emelvényen csak egyetlen, vöröspoztába burkolt
trón állott, annak jeléül, hogy Eduard király nőien.

Tegnap délután az alsóház tartott ülést, amelynek tagjai letették a hűség esküt az új
királyra. Elsőnek az alsóház speakerje, a házelnök mondotta el az esküformulát, majd
sorrendben a miniszterelnök, a kincstári lord és a belügyminiszter tették le az esküt. A
lordok házában hasonlóan zajszódtott le a ceremónia.

A király a ravatalon

Tegnap estefelé V. György király földi
maradványait a Sandringham kastélyból
annak kápolnájába szállították át. A ko-
porcót a király birtokán dolgozó hat mun-
kás emelte vállára, a királyi gárda egy
különítményének kíséretében. A ravatal
mellett ezek a munkások álltak őrt az
egész éjszaka folyamán. A koporcót Wo-
rterton állomáson lafettára helyezik és ma,
csütörtök délután szállítják a fővárosba.
Eduard király ma Sandringhamba utazik,
hogy a temetés részleteit kidolgozza. Lon-
donban a király ravatalát a történelmi ne-
vezetességű westminsteri székesegyházban
fogják felállítani, azon a helyen, ahol az
angol parlament tagjai mutatták be hó-
dolatukat a jubileum alkalmából. Az el-
hunyt uralkodót koronázási palástjában,
jogarral a kezében és koronával a fején
ravatalozzák fel.

A temetés lezajlás után a királyt a
windsori kastély kriptájában helyezik
majd örök nyugalomra. VIII. Henrik óta
ide temetik az angol királyokat.

A mai nap folyamán az új király prokla-
málása miatt az összes gyászszobákat be-
vonják az angliai középületekről, de hol-
nap újra kitűzik. Ma megnyitják az összes
látványossági és mulatóhelyeket is, a te-
metés napján azonban sem a színházak,
sem a mozik nem tartanak nyitva.
Szerda délelőtt féltizenegy órakor Sand-
ringham és környéke lakossága megkezd-
te elvonulását a király koporcója előtt,
amelyet a St. Maria-Magdolna kápolnában
helyeztek el. Szerda reggel Mary királyné
elrendelte, hogy a templomot nyissák meg
a nyilvánosság számára. Mára Eduard kir-
ályon kívül Sandringhamba várják az új
király fiárait is.

Az elmúlt éjjel Mary királyné hosszasan
imádkozott férjének ravatala előtt.

Az új király első nyilatko-
zata

A hivatalos lap mai száma közli Eduard
királynak a koronatanácsban a nyilvános-

ság számára tett első nyilatkozatát. A nyi-
latkozat többek között a következőket tar-
talmazza:

— Most huszonhat éve apám ugyaner-
ről a helyről jelentette ki, hogy élete
egyik célja az alkotmányos kormányzás
fenntartása lesz. El vagyok rá határozva,
hogy követni fogom apám példáját és mi-
ként ő, úgy én is egész életemen át alatti-
valóim minden osztályának boldogulásáért
és jólétéért fogok dolgozni.

A koronatanács és a St. James palota
erkélyén lezajlott királyá proklamálás ce-
remóniájára három ezer angol katona ér-
kezett az angol fővárosba a különböző
helyőrségekből.

Baldwin beszéde

Tegnap este a londoni rádióadóállomás
mikrofonja előtt Baldwin miniszterelnök
tartott beszédet, amelyben az elhunyt ki-
rály államférfiúi és emberj. kvalitásait
méltatta. Az angol miniszterelnök szerint
minden angolnak az az érzése, hogy az el-
hunyt királyban egy közeli rokont vesz-
tett el. Rámutatott arra, hogy az elhunyt
király uralma tele volt nyugtalanágok-
kal. Jubileuma a mindenünnen megnyitva-
nuló szeretet bizonyossága volt. Az utóbbi
időben fokozottan szelid és jóságos maga-
tartást tanúsított, mintha érezte volna,
hogy nemokára hosszú utra indul. Még
betegágán, a szenvedések közepette sem
feledkezett meg egyetlen pillanatra sem a
birodalom érdekeiről. Az angol nép a leg-
megelőkelőbbben úgy adózhat a király nemes
emlékezetének, ha az új király köré tömő-
rül és támogatja őt munkájában. György
király azt a trónt hagyta örökül fiára,
amit ő is apjától örökölt. Ez az örökség
ma erősebb pillérekre nyugszik, mint vala-
haha: az erkölcsi tekintély, a magasztos
méltóság alapjain.

Londoni jelentés szerint György angol

király temetésén három államfő fog se-
mélyesen résztvenni: Lebrun francia közt-
társasági elnök, valamint a norvég és a
dán királyok. Lehetséges, hogy a bolgár
király is személyesen fog résztvenni a te-
metésen. Az olasz és svéd királyokat a
trónörökösök fogják képviselni. A holland
királynő nagyszámu küldöttséggel képv-
selteti magát. A német kormány delegá-
cióját von Neurath báró fogja vezetni.
Ezeken kívül jelen lesznek a végtisztessé-
gen a Hohenzollern-család számos tagja,
valamint a spanyol exkirály is.

Az elhunyt király végrendeletét nem
fogják nyilvánosságra hozni, mert a pol-
gári törvénykezésnek semmiféle beleszólá-
sa nincs a végrendelet végrehajtásába,
minélfogva a végrendelet tartalmát csak
a királyi család tagjai kötelesek tudomá-
sul venni.

A külföldi parlamentek rész-
vényilatkozatai

Tegnap Prágában a csehszlovák kama-
ra az elhunyt angol uralkodó emlékezetére
külön gyászülést tartott, amelyen Hodza
Milán miniszterelnök és Malypetr házelnök
szóltak fel. Ugyancsak a tegnapi nap
folyamán a francia képviselőház és szená-
tusban mondott gyászbeszédet. A magyar
parlamentben is megemlékeztek az el-
hunyt uralkodó érdemeiről. Itt a házelnök
parentálta el V. György királyt.

A népszövetségi tanács ülésén többek
között Titulescu román külügyminiszter
is kegyeletes szavakkal adózott György
király emlékének. Az angol birodalom fe-
jének halála mély hatást váltott ki az
egész román népben — mondotta Titules-
cu, aki ezután emlékeztetett azokra a tra-
dicionális kapcsolatokra, melyek Romániát
Angliához fűzik és amelyek különösen a
világháborúban szilárdultak meg. Méltatta
az elhunytat és rámutatott arra, hogy sa-
ját politikai pályafutása legszebb időszá-
kának azt a tíz évet tekintti, amit London-
ban követi minőségében töltött. György
király legfőbb akarata a béke fenntartásá-
ra irányult. Románia nevében kijelentette
Titulescu, hogy Románia a béke ügyéért
való harcban mindig György király aka-
ratát fogja szem előtt tartani.

Tegnap este az összes olasz rádióállo-
mások egyórai szünetet tartottak György
király emlékezetére. Annonci olasz szená-
tor, volt londoni követ, angol és olasz
nyelven az elhunyt életéről és érdemeiről
beszélt, hangsúlyozva, hogy Anglia és
Olaszország között mindig szoros baráti
kötelek állottak fenn. Beszéde végén an-
nak a reményének adott kifejezést, hogy
Angliában újra az Olaszországi iránti
szimpátia érzése fog felülkerekedni. An-
nonci szenátor beszéde után az olasz és az
angol himnusz játszották el a rádió-hall-
gató közönség részére.

Bucuresti jelentés szerint a György ki-
rály temetésén résztvevő delegáció névsor-
át még nem sikerült véglegesen összeál-
lítani.

Addis-Abeba, január 22. (Rador.) A
négus udvarában 8 napos gyászt rendel-
tek el György király halála alkalmából.

Svájc a krízisben

Ha az idegen Svájcba jön, az első be-
nyomása az, ami a háborúban volt: ime a
boldogság szigete! A kicsiny ország a za-
vartalanság, a jólét nyugodalmas arculatát
mutatja. A boltok kirakataiban a legjobb
és legdrágább áruk kínálóznak, a piaco-
kon és az élelmiszerkereskedésekben co-
dálatos gazdagságban tornyosul a belföld
és külföld legfinomabb áruja, a vendég-
lők étlapjairól a svájci konyha remekei és
a világ minden részéből importált ingyen-
ségek csábitanak.

A forgalom általában a liktető élet be-
nyomását kelti. Sok az új és drága autó
az utcákon és ami még jellemzőbb, a járó-
kelők is ugyszólván kivétel nélkül jóltá-
páltak és jólöltözöttek, mintha Közép-Eu-
rópa elszegényedése Svájcon nem hagyott
volna nyomot. És mégis! Ezek a látszólag
derűs és gondtalan emberek tele vannak
panasszal, szorongással, aggodalommal.
Egy pillantás a kirakatokra és már tudjuk
is, miért. Igaz, hogy minden, amit Svájc
nyújt, mint mindig, most is elsőrangú, de
ez egymagában nem indokolja a magas
árakat. A svájci drágaság ellen indított
minden hivatalos offenzíva megbukott.
Egy kész férfiruha a zürichi Bahnhof-
strasseban még mindig a duplájába kerül,
mint egy kitűnő londoni szabó mértékre
szabott remeke.

Zürichben, Genfben, vagy akár Luganó-
ban egy jobbfejta vendéglőben egy hus-
ételért kétszáz lejnek megfelelő frankot
kérnek. Vagy — hogy egy jellemző cse-
kéltséget említsünk — a vasuti hordár
díjszáma már néhány darab bóröndnél
is százhusz—százötven lejt mutat. Vagy
például itt van a kézművesi tarifa a bázeli
pályaudvaron, ami nem kevesebb, mint
harminc lej. A svájciak maguk nagyjából
— ha ugyan nem a növekvő munkanélkü-
liség áldozatai — mindezt még meg is
tudják fizetni, hiszen háromszáz frank —
ami legalább tizenötezer lejnek felel meg
— egy kishivatalnok minimális fizetési
igénye. Ennek ellenére az árnyó magas-
sága Svájc gyógyíthatatlan betegségének
mutakozik és állandó problémaként nehe-
zedik az egész közéletre.

Svájc változatlanul az exportra van
utalva és amellet az ország gazdaságát
megalapozó idegenforgalomra. A drágaság
következtében mindkettő öszesorvadt. A
frank leértékelésének drasztikus módsze-
rétől az újból és újból fellobbanó propa-
ganda ellenére jogosan, visszariadnak a
svájciak, de más megoldást általában, hi-
ába keresnek. Svájc, mely ma még a válto-
zatlan polgári jólét illuzióját nyújtja, in-
kább a tartalékjaiból él. Bár mindenki
tudja, hogy ez az állapot csak ideig-óráig
tartható fenn és előbb vagy utóbb kataszt-
rófához vezet, az érdekképviseletek, szak-
szervezetek és egyéb tulzott mértékben
burjánzó szakmai organizációk rövidlátá-
sa minden nagyobb szabásu általános re-
formot megakadályoz.

Ebben a nyugtalan atmoszférában egé-
szen ujszerű mozgalmak keletkeztek. A
fasizmus, amelynek Svájcban „Frontbewe-
gung“ a neve, óriási propagandát fejt ki.
Azonban az új mozgalom szemben találja
magát a svájci demokrácia ellenállásával.
Népszavazások után bizonyította be Svájc
lakossága, hogy a fasizmusnak semmi ke-
resnivalója ebben az országban és elszige-
telve kell maradnia. A népszavazások ere-
je annyira széjjelzuzta a jobboldali moz-
galmakat, hogy semmi kilátásuk többé ar-
ra, hogy tényezővé váljanak.

Egy új gazdasági mozgalom felé tere-
lődik most nemcsak a svájciak, hanem a
külföldi figyelme is. Eddig Svájcban a szö-
vetkezeti eszme hódított, amelynek segít-
ségével a krízis betöréséig sok mindent si-
került is elérni. Ujabbban a kollektívizmus

ek

nt dacára az 1707-ből
a parlament össze-
késedelmét fog szen-
ja a kontinensen tar-
orikus ülésen a neme-
sség lelették a hűség-
majd az ülést feiftüg-

koronatanács a király
alkalommal elsőzben
almát. Ezuán 100
ondoni főpolgármester
rdot ünnepélyesen ki-
a királyává és India

és részvényilvántások
(Rador). Horthy kor-
ot intézett Mary
r kormány megbizta
kondócaljon az angol
külügyminiszter és
k ma délelőtt az an-
lyesen tolmácsolták

(Rador). Eden angol kül-
rdta a népszövetségi
ait, ak k részvetüket
laval, Aloisi, Beck és
bbek között Edent.

ni években. György
ette az angol nép,
re volt és amelynek
szonosította magát.
el halála után.

ny nevében csatlako-
és a parlament fáj-
ához. A megpróál-
y királyt egyet jelen-
sáljával. Bevonult a
bözé, mint egy nagy
ndig emlékezni fog-
őszinte támogatón-
s egyikét legnagyobb
z ország felett gyász
miniszterelnök.

triu elnök beszélt.
a román királyi csa-
rályi család gyász-
osztozik. György ki-
te volt és az utolsó
lt. Nemes tulajdon-
léltósággal töltötte
ny nevében dr. An-
a szenátus gyász-
szavazását akarta igy

eloszlatták
parlamentet

(Rador.) A miniszter-
al összehvta a kép-
a annak feloszia ász-
h'sz'k, hogy a kor-
beérjesztett bizal-
szavazását akarta igy

ENTAL
ODA
EST,
-UCCA 48
ELY.
KOZONSÉG
MAGAT.
SZALLODAI
LEM
NTTEREM,
ANC.
SZORAKOZÓ-
RESKEDELEM
ABAN.
AK GARAGE
BAN

és Laphadó B. E
Bros L. Fog 18

RAT

kinövéseivel szemben az egyéni kezdeményezés és a vállalkozási szelleme reneszánszát követelik.

Ennek a mozgalomnak az élén G. Duttweiler nagyvállalkozó áll, aki egyfelől hirdeti az egyéni érvényesülést a gazdasági életben, másfelől pedig heves harcot proklamál a trösztök, szindikátusok és hasonló érdekképviseletek ellen. Hatalmas üzemeiben hozzávetőleg a következő szellem jut érvényre:

Meg kell szüntetni a szatócok vállalkozási morálját, és hozzá kell igazodni a mai vásárló igényekhez. A nagy haszonnal dolgozó üzemek ideje elmúlt, a vállalkozóknak minimális haszonnal kell beérniük és arra kell igyekezniük, hogy minél tömegesebben fogyjon az áru. Aki pénzt ad árúért, az kapjon is legalább 95 százalékos ellenértéket.

Ez a szempont megszünteti a munkaadó és munkás közötti érdekelletét is. A munkásnak be kell látnia, hogy a profitnak most már nincs olyan szerepe, mint a liberális korszakban.

Duttweiler első alapítása a „Migros” egy bevásárlási és eladási szervezet, mely pár év alatt nagyra nőtt és meggyökeresedett. Ot mozgó áruházak átalakított autobusszal indult meg a „Migros”. Ezek a mozgó áruházak a városokban és falvakban házról-házra jártak és minden háztartáshoz használható és szükséges árut a szokott árnál harminc—negyven százalékkal olcsóbban kínáltak. A rezsiköltségek hatalmas csökkenése, tervezési bevásárlás, a közönség igényeire való tökéletes alkalmazkodás és a legszerűbben kalkulált haszon révén érte el Duttweiler ezt a páratlan ártörést és pedig oly nagy sikerrel, hogy ma minden kerületben ott vannak már a Migros fiókjai és a mozgó áruházak száza gördülnek végig Svájcban. A Migros hatását legjobban egy példa mutatja:

Duttweiler az érdekképviseletek szörnyű felháborodására a csokoládé árát 60 centről 25 centre szállította le. Az eredmény pedig az lett, hogy bár Svájc ugyszólván teljesen elvesztette nyolcmillió csokoládé kivitelét, a svájci csokoládéiparnak jobban megy a sora, mint valaha. Duttweiler ránevelte a lakosságot a csokoládé tömeges élvezetére. Nem szabad megfélemlkezniük a propaganda teljesen új formáiról sem. Duttweiler üzemi bevásárlásáról és ezt követően az áralkulációról napról-napra értesíti a sajtó útján a vásárló közönséget, melynek így megnyerte bizalmát.

A leghevesebb harcot indította meg Duttweiler a szövetszervezetek tultengése ellen. A szövetszervezetek a mozgékonyaságra utalt közgazdaság elbürokratizálódását jelentik Duttweiler szerint és így a drágaság főokozóihoz tartoznak. Megölik az egyéni vállalkozási kedvet, mely nélkül a gazdasági élet először megmerevedik, majd elsorvad.

Politikai programot is adott Duttweiler, a „Migros” tulajdonosa és programja alapján heten bekerültek a Bundesratba, ahol Duttweiler kiemelkedő szerepet játszik. Miután a Migros tovább terjedésének az érdekképviseletek egyelőre útját állják és Duttweiler új teret igényelt egyéni iniciatívája számára, hozzáállott úgy mellesleg a svájci idegenforgalom teljes átszervezéséhez, mely most a svájci fürdőhelyek és szállodák jelentős részét a „Hotel Plan”-ban egyesíti. Hogy tervei iránt bizalmat keltsen, mindenekelőtt kétszázötvenezer frankot adott saját zsebéből az új szervezet finanszírozására és ez a példa oly gyújtóan hatott, hogy rövid idő alatt milliók gyűltek össze.

Itt is Duttweiler ismertett elvei érvényesülnek és a nagyszerű organizáció lehetővé teszi, hogy Londonból és vissza Londonba egy előrangú svájci szállodában kevesebbe kerül, mint egy egyszerű utra szóló másodosztályú menetjegy.

Munkás-Mozgó
Csütörtökön, pénteken, szombaton 3, 6, 9-kor:
I. MEXIKÓ VIRÁGA
Főszereplő: DOLORES DEL RIO.
II. SÓ JÉGHEG
Fősz.: GUSTAV DISEL, ERNEST UNET.
III. MICKI MAUSS és JOURNAL.

Egy amerikai ujságíró elmondja birobidszáni impresszióit az ottani zsidó telepítésről

Miért támogatja a szovjetkormány a távolkeleti zsidó kolonizációt

Prága, január 22. Elias Tobenkin, a neves amerikai író és szociológus, európai tanulmányútja során Prágába érkezett. Tobekin Amerikából előbb Japánba utazott, onnan az orosz Távolkeleten át Moszkvába, majd Berlinbe és Prágába. Megátogatta Európa többi országait is, hogy anyagot gyűjtson könyvéhez, mely a népek magatartásáról fog szólni a béke kérdésében.

A Zsidó Távirati Iroda munkatársa érdekes beszélgetést folytatott Tobekinnel, aki távolkeleti utját megszakította Birobidzsánban, a távolkeleti zsidó telepítés művéről és azokról, amelyek arra indítják az orosz kormányt, hogy nagy összegeket és munkát áldozzon ezen építés számára.

A birobidszáni telepítés célja
Tobenkin nem hiszi, hogy az orosz kormány Birobidzsán felépítésével katonai bázist akarna teremteni Japán távolészéberiai hódítási terveivel szemben. A kormány szándéka sokkal inkább ennek a tartománynak egészséges gazdasági felépítése egyéssz: az orosz Távolkelet fejlődése, másrészt a zsidók érdekében. Ezen túl természetesen mértékadó az a szempont is, hogy a távolkeleti területek betelepítésével és gazdasági megalapozásával vértetik ezeket a helyeket, bármilyen jövőbeni hódító támadásával szemben. Az orosz elgondolás az, hogy az orosz Távolkelet ne legyen „senki országa”, amely más hatalmak kapzsiságát felébreszti, hanem szerves része a gazdasági konszolidáló Szovjetuniónak. A terv az, hogy Birobidzsán országát természeti kincsével és a zsidó bevándorlók energiáival gazdasági centrummá építik ki a Távolkelet számára. A szovjetkormány számol azzal, hogy a Birobidzsánba investált tőke és energia épüti ki fog fizetődni a jövőben, mint azok az erőfeszítések, amelyeket az Ural fejlesztésére fordított a szovjet.

Külföldi zsidók bevándorlásának kérdése

Tobenkin elmondta még, hogy a birobidszáni telepések nyugodtan végzik munkájukat és édeskevasek gondolnak háborus zavarák. A munkások és kolonisták senyvesem tudják megérteni, hogy az amerikai zsidók miért aggodnak, hogy Birobidzsán háborus veszedelmét fenyegeti. A vörös hadsereg védelme alatt érzik magukat és az biztonsággal tölti el őket.

Tobenkin érdeklődött a külföldi zsidók telepítésének lehetőségei iránt is Birobidzsánban. Az első telepések, akik még 1928-ban mentek Birobidzsánba, kevés kivétellel elhagyták ezt a területet. Az utóbbi évek a ttt azonban az építés gyors fejlődésén ment keresztül és 1932 óta nagyon kevesen hagyták el a telepítéseket. Külföldi zsidók számára azonban a telepítési lehetőségek nagyon minimálisak, miután erre a szovjet nem helyez különösebb suyt és nem tartja szükségesnek, hogy más országokból kapjon bevándorlókat. A telepítés pénzbe kerül és a nyugati országok zsidói számára nehéz is volna az alkalmazkodás az új életviszonyokhoz. Ha külföldi bevándorlásról szó lehet, úgy az Lengyelországra vonatkozik és tervbe is vet-

Palesztinai Földvásárlási Társaság

A Palestine Land Development Company (Chevrat Hachsarat Hajisuv) ajánlása alapján jegyzésre bocsátunk Afule (Emek Israel) határában 1000 dunam sik, mezőgazdasági alkalmas területet a következő beosztás szerint: 5 parcellát a 70 dunam, 5 parcellát a 50 dunam, 7 parcellát a 30 dunam, 8 parcellát a 20 dunam, 5 parcellát a 6 dunam, ez utóbbi kizárólag iparosok részére. A PLD 12 fontot igényel dunamanként. A terület azonnal felparcellázható és birtokba vehető. Bővebb felvilágosítással szolgál dr. Levi Lajos Jibou, jud. Sálaj, Postaköltés mellett. lendő.

ték ezer lengyel zsidó család bevándorlását Birobidzsánba. Tobekin szerint sajnálatos körülmény, hogy Birobidzsán nem jöhet számításba külföldi zsidók számára.

A zsidó telepítés
Birobidzsánban zsidó szelint tizenegyezer zsidó él és legnagyobb részük mezőgazdasági kollektivumokban és ipari üzemekben dolgozik. A gyárak a tartomány fővárosában, Birobidzsánban koncentrálódnak és itt lakik a zsidó lakosság fele. A gyárak berendezkedése egészen modern és a munkások jó bért kapnak. A szakmunkások azt is megengedhetik maguknak, hogy bizonyos luxust üzzenek életmódjukban. A szakmunkások száma azonban kevés és ezért az idősebb emberek, akik a kolóniákra jöttek, hogy gyermekeiknél éljenek, részánják magukat arra, hogy a gyári munka szolgálataiba szegődjenek s hasznosítsák szaktudásukat. A kulturális élet szá-

Beszélgetés Arthur Rubinsteinnel, a világhírű zsidó zongoraművésszel

Bucuresti, január 22. Arthur Rubinstein aki ma kétségtelenül a világ egyik legnagyobb zongoraművésze, koncertezett a fővárosban. Első hangversenyét az Ateneu-ban rendezte meg s azon Mária anyakirályné is megjelent.

A termet zsúfolásig megtöltö a közönséget valószággal fascinalta Rubinstein játéka. A koncert végén a hallgatóság Mária anyakirálynéval az élen hosszú percekig ünnepele a nagy zongoristát, majd egész váratlanul olyasmi történt, amire Rubinstein maga sem volt elkészülve: a közönség sorából többen a pódiumra ugrottak, ameyen a zongora volt elhelyezve, néhányan elállták a kijáratokat, hogy így kényszerítsék a művészt néhány ráadásra.

Az özvegy királyné mosolygva nézte végig a ritka jelenetet, Rubinstein pedig nevetve emelte égnek a karjait:

— Mit tehetek, foglyuk vagyok, rendelkezzen velem, amig az eröm tart. S leült tovább játszani, de amikor felkelt, hogy letörölje homlokáról a verejtéket, a közönség lelkesedése tomboló erővel tört ki. Rubinstein tovább játszott, Chopint, Lisztet, Prokofieffet...

Végül is elhagyhatta a pódiumot, de a „hábas” publikum akkor sem távozott. A kijáratnál nagy tömeg várta a művészt, akit meleg ünnepléssel részesített.

Igy történt, hogy Rubinstein, aki „szigoruan” egy koncertre jött le Bucurestibe, négy hangversenyt adott egy hét leforgása alatt s mind a négyet zsúfoltt termék előtt.

A zongoraművészek koronázatlan fejedelme az Athéné Palace halljában fogad. Miután gratulálunk nagy sikeréhez, legyint a kezével:

— Sok nekem ez a siker és kimerit, nagyon fárasztó hely az önk fővárosa... de tudja nem voltam rá elkészülve, hogy ilyen zeneértő közönséget találjak Európának ezen csücskében. Tény az, hogy a latin népek tudnak lelkesedni a muzsikáért. Mondhatnám a bucarestiek túlságosan hálásak voltak azért, amit szerénységem nyújtott. Oszerénysége alacsony, vékony, csupa ideg ember. Göndör világosbarna haja diákosan lógot. Rubinstein 45—50 éves. Piros szegfűt visel szürke zakója gomolyukában.

— Tizenhétéves koromban voltam Bucurestiben — folytatja Rubinstein —, amikor Carmen Sylva királyné előtt játszottam. Az önk közönsége nagyon hasonlít a párizsihoz, a magánéletben is, az ucca hangulata is...

Aztán Párizsról beszél, ahol állandó lakása van s ahol gyakran jön össze Enescuval, a nagy román hegedűművésszel.

Rubinstein Lengyelországban született, szegény zsidó szüőit gyermeke, Berlinben tanult Bard professzornál.

Amikor a németországi állapotokról kérdezzük a véleményét, az arca elborul s gnyosan mondja:

Ha anyaghiány miatt megakad a munkája,

ha érdeklik vegyszerek, oajok, zsiradékok, nyersanyagok, festékek, laboratóriumi (analitikai) kemikáliák, droguák, ha sürgösen szüksége van bármely speciális ipari, élelmi, borászati, mezőgazdasági, vegyi- és festőanyagra, stb., stb., forduljon az egyedüli angro szakcéhez

Ullmann József és Fia

Oradea. Telefon: 677.

Távirati cím: Ullhehemia.

mára iskolák, színházak, klubok és egyéb intézmények vannak Birobidzsánban. Tobekin megállapítja ugyanekkor, hogy a mezőgazdasági kollektivumokban is kifejezetten városi mentalitás ura kodik. Kollektiv farmok, tiszta zsidó telepítések, viszont azokon a helyeken, ahol a zsidó bevándorlók a bennszülött mongolokkal és a régi kozák telepesekekkel élnek és dolgoznak közösségekben, nagyon jól jönnek ki szomszédakkal. Az amerikai író megállapítja még, hogy Birobidzsán még pionir telepítés és az új telepéseknek kemény feltételekkel kell számolniuk. Az egészségügyi viszonyok kedvezőtlenek, sürün fordulnak elő infekciós betegségek. Birobidzsánban azt remélik, hogy 1937-g, amikor autonóm közársasággá proklamálják a telepítést, 35 ezer főnyi zsidó lakosága lesz az országnak.

— Ez a politikusok dolga, a zenészek azok hallgassanak! Mi keresni valója van ma a zenének Németországban? Hiszen ha Mendelsohn érne, ugyanabban a sorsban részesülne, mint többi nemárja testvérei s ha Bach meg a többiek élnek, ök is ugyanazt tennék, mint Gerhardt Hauptmann, vagy Thomas Mann...

— A szezőkről?...

— Chopinben benne élek, Chopin az ideálom. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy őt tartom a legnagyobb szerzőnek. Mert Bach például még mindig oly magasan áll feletünk, mint egy temp.ontorony... És Beethoven. Az ujak közül, a modernek közül az oroszok: Stravinsky, Markevici, Soslakovici igazi zenik.

— Saját magáról? A játékaról? Rubinstein nagyot néz.

— Azt mondjam, hogy azzal a hatodik ézzel születtem, amely lehetővé teszi számomra, hogy úgy kezeljem a zongora billentyűit, mint ahogy a jelkimmel átérzem a zenét? Két-három éves koromban már látszott rajtam, hogy muzikális vagyok s ez két éves kislányomnál is tapasztalom. Csodálatos hallása van. Próbáljon elsütni előtte egy hamis hangot, azonnal bedugja a füleit. Kilenc nyelvet beszélék s bejárтам az egész világot. Legutóbb Párizsban, Zürichben, Bécsben, Budapestben koncerteztem. Most utazom Varsóba, onnan a francia Rivierára, majd Londonba — adja gépiesen az intervjut s látszik, hogy unja. De aztán felteszek egy kérdést, amellyel sikerül felrázni:

— Palesztinába járt-e?

— Hogyne, Tel-Avivban a Mogradi termében koncerteztem. Nagyon boldog voltam, amikor a nézőtérn végignéztem... Otthon éretem magam, mint egy fáradt vándor, amikor sok hányattatás után visszaérkezik a szülői házba. Láttam a nézőtérn lengyelországi testvéreimet munkásruhában, lebanult arccal... S érdekes, ez a közönség nem tombolt. Némán, magába szálva hallgatta Bachot, Beethoven, Frankot, a német faj igazi zenéit, akik azonban mindenekelőtt zenészek voltak s csak azután németek. A telavivi munkások templomi csendben hallgattak s elmerültek a játékomban s nem törődtek velem, hogy ezt a zenét a németek írták. Remélem, rövidesen ismét játszhatok előttük...

S Rubinstein mosolygva nyújtja a kezét: — Tehát a viszontlátásra Bucurestiben, vagy Tel-Avivban.

Hátszegi Ernő

Az Országos Zsidó Párt Csupi Tagozatának

Str. Sarmas 7. sz. alatti jogvédő irodájában csütörtökön, január 23-án déli 12—12 óra között dr. Marton Lajos tart inspektót.

CSÜTÖRTÖK
A kormány maguk

Grosz Jenő

Bucuresti, január 22. A Cagero-ügy nyitását az ügyben fel, hogy saját zenek. Ez a szöveg, mert Grosz Jenő Komoly zavarok adatsz eljárás k... nia és az osztrák áll fem kölcsönös borulásti Rom Monarchiával volt Románia és Magyarországnak közötti viszont az osztrák királyság közötti... sabb ideig Bécsben... szerződés nincs, sabb ideig Bécsben... Románia és Ausz... kölcsönös kiada... alapján Grosz Jenő hozni, a Cs... man állampolgár... talos okmányok... hatóságok birtoka

A kiadatási... jöde az is, hogy... főségok nem... szerint Grosz... és Bécs egyik leg...

a nemzetközi... titkosrend

Még nem tilt el... zációsak a hatás... tott ki és pedig... legvéresebb száju... romszázezer leg... Jenő. A Lupa... fassimléke közb... lejes nyugtát is... lap főszerkesztője

A vizsgálóbíró... mazofinak mag... vette. Megállapít... cégjegyzéskönyv... Gr... hó lej értékü... Ugyancsak érté... nek Denciu, a je... vő tisztviselője is

A volt... Azok a politik... lyiségok, amiket... lathá hoztak, leg... tisztára mosni m... dakka” szemben... zeti Bank volt ko... liberális párt hív... velet, amelyben t... dak ellen.

„Ez már a ma... Nacht szelhámos... zolha’o gyanu... Nyilvánvalóan m... lami tisztviselőve... közben hibá kö... hiszemiségének... ben az esetben... lan, a tisztviselő... velezményét. N... ható. Nem követ... tos’ottam senki... báltam a Vasile... közül egyet sem... za’am sokkal... lá’obbak voltak... több” hasonló... azért, hogy a B... kockázatát és a... rüje.

KERJE

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Bársági levél —

Timisoara, január 22. (Az Uj Kelet tud.) Ugy hallatszik: a kormány igen rossznéven veszi, hogy a gyárosok a most ujonnan meg-ejtett kalkulációk eredményeként — természetesen beleszámították a 12 százalékos importtaxát, az új vámilletékeket és az „egészen” új közpérték táblázatát is — az új áruknál immár 15 százalékos felárat fognak számítani. A kormány illetékes szervei ugyanis attól tartanak, hogy a drágulás következtében az ország lakossága tartózkodni fog a vásárlásoktól és így az állami illetékek nem emelkednek majd — mint ahogy a kormány remélte —, hanem csökkenni fognak. Mindenesetre csodálatos, hogy a kormány mértékadó tényezői csak most vonják le az illetékek emelésének konzekvenciáját, illetőleg ezuttal is arra gondolnak: amennyiben a gyárosokat „szép szóval” nem lehet majd el-téríteni a kontemplált áremeléséktől, a renitenseket „büntető-kategóriába” sorozzák és adott esetben még a nyersanyag-kontingenst is megtagadják tőlük. Hogy ebből aztán mi lesz, hány gyár fog leállni — nem tudjuk. De majd meglátjuk és a konzekvenciákat valószínűleg saját bőrünkön fogjuk érezni!

Uj export-imperi problémák

A Bárság gazdasági életét az elmúlt hét folyamán igen kínos meglepetés érte. Ezt a meglepetést ezuttal a változatosság kedvéért a devizahivatal szolgáltatotta. Egy-két hónappal ezelőtt még a kereskedelmi miniszter rá-beszélt az ország számottevő vállalatainak vezetőit, hogy a lehetőségek keretein belül igyekezzenek a külföldön hosszulejáratu áru-hiteket szerezni. Ezt a miniszteri felhívást különösen a bársági gazdasági körökben szívelelték meg és az itteni cégek ennek megfelelően ilyenértémi konvenciókat is kötöttek a külföldi házakkal.

Villámcsapásként érte az elmondottak alapján az ország vállalatit a devizahivatal legutóbbi ülésének döntése, mely szerint ezeket a hosszulejáratu hiteleket felül akarja vizsgálni és a vizsgálat eredményétől teszi függővé, melyeket fogja érvényben hagyni és melyeket törölni. A devizahivatal szerint ugyanis ilyen hosszulejáratu hiteleken keresztül egyes cégek kerülő uton idegen valutákat juttatnak ki az országból tartozásaik törlesztésére és ezáltal rongják a román valutát.

Még egy másik elvjelentőségű döntést is hozott a devizahivatal. Eszerint a jövőben visszautasítják azokat a kontingens-kérvényeket, melyek egy és ugyanazon időben az áru fedezésére szükséges devizát nem kére-mezik. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy egyes cégek arra való hivatkozással, hogy régi külföldi követeléseik vannak, csak áru-behozatali engedélyt kértek, a devizáról pedig lemondtak. A devizahivatal szerint a leg-több esetben a cégeknek nem voltak külföldi követeléseik és a rendelt és kapott árut a feketetörzsdén szerzett devizákkal fedezték le.

A december elsején életbeléptetett új kül-kereskedelmi rendszer már megérlette a maga sanyaru gyümölcsét. Mint ismeretes, az új rezsim inaugurálása előtt arról volt szó, hogy szabadabb teszik a devizák adás-vételét és ennek megfelelően a kormány is felmondta a legtöbb állammal fennálló ke-reskedelmi szerződést. Hiszen ha ténylegesen szabadabb tették volna a devizák adás-vételét, új helyzet előtt állottunk volna és a régi szerződések is érvényüket veszítették volna. A devizákat azonban nem tették szabadabbá és így a régi szerződések felmondása révén a helyzet az egész vonalon komplikálódott.

Az elmondottak alapján nem lesz teljesen érdektelen, ha rámutatunk arra a körülmény-re, hogy

Románia ugyan óriási kvantumú árut exportál, de pénzéhez nem tud hozzájutni. Így a múlt év október 31-i kimutatás szerint Romániának 6400 millió lejnyi követelése van,

de a pénzt nem lehet az országba hozni. Hozzávetőleges megállapítások szerint ebből az összegből a múlt év végéig befolyt ugyan 2.5 milliárd lej, de 4.5 milliárdal most is az ég és föld között lebegünk. Országunként egyébként Ausztria 760, Németország 630, Magyarország 620, Oszország 490, Anglia 300, Cseho-szág 230, Görögország 200, Franciaország 170, Egyiptom 150 és más államok együtt 445 millió lejjel tartoznak.

Mit jelent ez a gyakorlatban: az export-örök utolsó bányukat investálják a külföldi üzletekbe, ezzel szemben a fennálló külkereskedelmi rendszer olyan szerencsétlenül „prosperál”, hogy az export ellenértékéhez még áldozatok árán sem lehet hozzájutni.

Bankélet — és az exportgarancia kérdése

A kis- és középbankok Bucurestiben megtartott országos kongresszusával kapcsolatban az egyik bársági pénzügyi vezetője a következőket mondotta:

— A kongresszus a többnapos tárgyalás eredményeként arra a konklúzióra jutott, hogy mindaddig míg a Banca Nationala hosszulejáratu hitel révén nem eszkomptálja a bankoknál elfekvő konverziós váltókat és ennek eredményeként a bankok is nyomban nem kezdik meg az ugynevezett befagyott betétek zavartalan fizetését — szó sem lehet a normális hitelélet visszaállításáról. Ezért a kongresszus olyan irányú határozatot hozott, hogy a Banca Nationala által nyújtandó hosszulejáratu hitel érdekében megfelelő országos akciók indít.

— A kongresszus egyébként ebben az eszmekörben példákat sorakoztatott fel annak bizonyítására, hogy milyen egészségtelen az ország mai pénzügyi organizmususa. Az egyes felszólalók szerint a mai nagyméretű építkezés éppen abból ered, hogy azok, akiknek pénzüik van, nem tudják mi lesz holnap és ezért a pénzt „átmentik” házakba és ingatlanokba. De természetesen közben nem gondolnak arra, hogy a nagyarányú építkezés a házak értékét minimumra csökkenti és az építkezésekre investált tőkék végeredményben nem járulnak hozzá az ország iparának és kereskedelmének fellendítéséhez.

Mint emlékeztet, e rovat keretében mi is többször foglalkoztunk a bankok export-zsíró jogával. Annak ellenére, hogy a Banca Nationala immár megejtette a kontrollt — egyes számottevő bankok mind a mai napig nem kapták vissza a zsíróra vonatkozó engedélyüket. A Banca Nationala az érdekeltek informálására az elmúlt napokban közzétette a zsírálásra jogosított bankok névsorát, melyeket az alábbiakban mi is publikálunk. Eszerint: a Banca Anglo Csehoslovaca si de Credit din Praga, a Banca Comerciala Romaná, a Banca Comerciala Italianá si Romaná, a Banca de Credit Roman, a Bank of Roumania Ltd, a Banca Româneascá, a Banca Urbaná, a Societate Bancará Románá, a Banca Cerealiilor, a Banca Chrissoveoni, tehát mind bucaresti intézetek, továbbá: a Cassa Centrala de Pastrare Brasovból, a Banca Basarabiei Chisineuból, a Banca Centralá pt. Industrie si Comert Clujról, a Cassa Generalá de Economie és a Banca Albina Sibuhól és végül a Banca Timisoarei si Soc. Com. Timisoaráról.

A lanyhuló gabonapiac hírei

Függetlenül attól, hogy az ország belső adottságai már előve-tették a lanyhuló tendencia árnyékát, kétségtelen, hogy a Magyarország és Ausztria felé váratlanul leállított gabonaexport is nagyban hozzájárult az árak érzékeny lemorzsolódásához. Mindenesetre, ma már a kormány is meggyő-ződhetett arról, hogy rossz és elhibázott politikának bizonyult máról-holnapra és hónapok alatt perfektuált ügyleteket egyszerű rendelettel derékbatörni. Megrakott sleppék és vagonok vesztelnek az állomásokon, illetőleg a kikötőkben és a Banca Naționala le-tiltó intézkedése folytán nem lehet az árut, az eladott árut rendeltési helyére szállítani.

A kormány, illetőleg a Banca Nationala ragaszkodik ahhoz, hogy Magyarország és Ausztria az importált tengeriért nemes valutával fizessen. A Nemzeti Banknak — állít-ólag — tudomására jutott, hogy Magyarország és Ausztria nem a maga számára vásárolja össze a román gabonát, de főleg a tengerit, hanem ezt továbbadja a szűri nemes valutát kap. Ugymondják: hogy az említett két ország közvetlenül Olaszország-nak továbbbírja a román tengerit. Lehet, hogy így van, de ez a körülmény még nem szol-tathat okot arra, hogy ezen a letiltáson — melynek éle voltaképpen Olaszország ellen irányul — a román exportkereskedelem tel-jesen elvérezzék.

Nyilvánvaló, hogy az előbb vázolt helyzet

erősen befolyásolta a román gabonapiacot. Szerencsére egyelőre nem lépett fel nagyobb-méretű kínálat, ami különben a mai feszült atmoszférában könnyen katasztrófához vezet-hetne. Ide tartozik különben annak megá-lapítása is, hogy a már említett buza és liszt prémium leszállítása is érezhetően befolyásol-ja a további árakulásokokat.

Szakörökben az elmondottak után már nem igen bíznak a buza árának további emelkedésében.

öt: üzleti szempontból nagyon meg volna-nak égedve, ha a buza a már egyszer elért 500 lejes nivót megtartaná. Ezzel szemben a ten-geri árának szűrlődésében a mai tendencia ellenére is bíznak.

A gabonaárak egyébként a következők: bársági buza 490, illetőleg toronái 495—500 lej között váltakozik. A tengeri 305—310, illetőleg a regáti árut 260 lejjel is kínál-ják. A többi gabonafélék árai: zab 360, ta-karmányárpa 320, tavaszi árpa 330, tökmag 730, napraforgómag 500, továbbá lucerna 3000 és lóhere 3300 lej mázsánként.

A lisztpiacon az árak alig változtak. A malmok egyébként még mindig nem esz-közölnék buzavásárlásokra, mivel az árak esé-sétől tartanak. Az árak a következők: nul-lás liszt kismalmi 970, illetőleg nagymalmi 990, továbbá 4-es 890—910, 5-ös 850—860, 6-os 800—810, továbbá 30/70-es beosztású 915—935, 50/50-es 930—950, valamint korpa 315—320 zsákkal együtt.

A román fapiac exportlehetőségei

Már megemlékeztünk arról, hogy a román fatermelés csak külföldi relációkban találja meg számítását, míg a belföldi fae-adás nem konvenál. Különben is az idei téli sze-zon még a legminimál-sabb várakozásokat sem teljesítette. Ilyenformán a faüzlet szempontjából az egész országot és így a Bárságot is csak a külföldi elhelyezési lehetőségek érdeklik.

A faexportörök országos szövetségének bársági kirendelése érdekes kimutatót állított össze az elmúlt esztendő 10 hónapjának fakiviteléről. Eszerint az említett idő alatt összesen 694,483 tonát szállítottak ki az országból 1 milliárd 92 millió 100 ezer lej értékben, amivel szemben az 1934-es esztendő első 10 hónapjának kivite 691,462 tonnára rugott 1 milliárd 110 millió 200 ezer lej értékben.

Igen érdekes megállapítani, hogy 1934-ben kvantitatíve ugyan kevesebbet szállítottunk 3019 tonnával, mint 1935-ben, de az aze-ött való évben mégis 18 millió 200 ezer lejjel többet inkasszáltunk külföldi vevőinktől.

Stagnáció a textiltipcon

A kormány mellett működő legfelsőbb gazdasági tanács legutóbb megtartott ülésén kénytelen-kelletlen elkönyvelte, hogy a pa-raszárának számító fonal körül állandóan bajok vannak, amennyiben a mai magas árak mellett a földműves társadalom nem képes beszerezni áruszükségletét. A bizottság, ille-tőleg a tanács a szomorú tény megá-lapításán túl, sajnos, nem jutott. Nem is juthatott, hi-szen a drágulás közvetlen oka abban rejlik, hogy erre az árra is kivetették a december hónap folyamán életbeléptetett új illetékeket. Ugy tudják szakkörökben, hogy a legfelsőbb gazdasági tanács új javaslattal fog elő-állítani a szobanforgó árra kivetett illetékek redukálása céljából.

A textiltipconban egyébként szécsend ural-kodik. A teláru — tél hiányában — nem fogy. Ezért minden üzleti kombináció a tavaszi árra koncentráldók. A gyárosok és a kereskedők agyaránt nagy reményekkel tekintnek a tavaszi évad elé és valóban szomoru, nagyon szomorú volna, ha a tavaszi szezon sem váltaná be a hozzáfűzött remé-nyeket.

Gazdasági hírek

A timisoarai Lánygár Rt. a mai követel-ményeknek megfelelően ki fogja bővíteni üze-mét. Ebben az irányban az igazgatóság már meg is tette a szükséges lépéseket, amennyi-ben Ausztriából számos új modern gépet hoz-nának és ezzel egyrészt az üzem kapacitá-sát emelik, másrészt pedig új termékeket fognak előállítani.

Borkiállítás Timisoaran. Mint már megir-tuk, a bársági Mezőgazdasági Kamara kez-deményezésére, az itteni szőlőzösdék bor-kiállítás rendeztek a volt Ferdinand-kává-ház összes helységeiben. A kiállítást hiva-talosan Sabin Mhai, a kamara elnöke nyitot-ta meg, aki ezuttal bejelentette, hogy 180 ki-lönböző fajtagú bársági bort állítottak ki. A földműve-ésügyi miniszr erimutot a borkiál-lításon — melyen számos díjat osztottak ki — Radu Ciurecu mérnök képvisel'e. (f. m.)

SPORT

Miért Makkabi?

Írta: Dr. Jakabovitz I., a Makkabi Világszervezet főtthkára

Miért Makkabi? Ezt kérdik minduntalan, mert mozgalmunkat sablonos sport-mozgalomnak tekintik, anélkül, hogy is-mernék annak igazi, makkabista célkitű-zéseit, amint azok az évek folyamán kikris-tályosodtak. Erre a kérdésre azzal kell vá-laszoljunk, hogy a Makkabi két kardiná-lis kérdést kíván a gyakorlatban megvá-lósítani: a zsidó ifjuság és nép méltó kép-viseletét a sportmegnyilatkozásokon és az új zsidó típus megteremtését.

Hogy napjainkban a sport meghatározó szerepet játszik az fölöttébb ismert tény. Egy országot, vagy népet ma már nemcsak irodalmi, művészeti, vagy építészeti reme-kei után itélik meg, hanem tekintetbe ve-szik az olimpiai fórumok előtt elért sport-tevékenységét is. Tény, hogy a zsidók ki-magasló sporttevékenységet tudnak mut-jukban kimutatni. Ezek a sikerek azonban azon népek számlájára lettek könyvelve, amelyeknek képviselőit ezeket elérték, de semmiesetre ezek nem számítottak zsi-dó teljesítményeknek.

Ezért merít fel annak gondolata, hogy a zsidó sportolókat egy táborban tömörít-ve kell a világ színe előtt szerepeltetni, hogy elért eredményeik propagandájá-jelentősége révén a zsidóságnak becsület és tekintélyt szerezzenek. A zsidó színek tu-datos szerepeltetése a zsidó lélekhez való felhívást jelent. A zsidó lélek felemelésé-nek ebben a céltudatos tevékenységében a jelenen kívül benne van a jövő is, a jövő amely zsidó életünkben igen fontos szere-pet játszik. Az új zsidó típus megterem-tésének tudatában foglalkozunk a zsidó if-jussággal, amely tudjon zsidóságaért élni, de meghalni is. Ez az igazi célja a mi sporttevékenységünknek.

Munkásságunk azonban nem csupán sporttevékenységben merül ki. Első ízben a zsidóság kétezeréves történelmében, a Makkabi Világszervezet a fizikai nevelést egybekapcsolta a szellemi neveléssel. En-nek a ténynek felismerése igen fontos. A zsidó nép nélküli kollektivitásának szer-vezetét. Be akarjuk tölteni ezt az űrt. E-ppen ezért sport- és szellemi-nevelést adó tevékenységünk kiterjed a zsidó ifjuság fegyelmére való nevelésére, valamint a zsidó kollektivitás szükségessége és meg-teremtése ismereteinek és törvényeinek elsajátítására.

A Makkabi, midőn megkezdte a Zsidó Nemzeti Alapok irányítóival való együtt-működését, megteremtette a lehetőségét tagjainak Palesztinában való letelepedésé-re, ami a nevelés szempontjából óriási je-lentőségű.

A Makkabi Világszervezet minden ere-jével azon igyekszik, hogy a kereteibe tar-tó zsidó ifjuságot egészségtelen foglal-kozási felkészültségében átrétegezze. Ez-ért tagjait az ipar és mezőgazdaság felé irányítja.

A Makkabi cionista intézmény, de min-den politikai befolyástól mentes. Ideálja az achut, illetve az egység. A Makkabi a Cionista Világszervezetben duló pártpoli-tikai ellentéteket nemzeti szerencsétlen-ségnek tartja. A zsidó népnél sokkal erő-sebb népek veszték el a belső politikai harcok miatt. Ezért a mi jeszavunk: kons-truktív munka, minden politikai szempont nélkül. Pártok közötti harcok révén nem lehet Palesztinát felépíteni, ezek a harcok egyetlen halucnak sem adnak munkaleh-tőséget.

Fizikailag és szellemileg szabad ember-típust akarunk; szabad zsidó parasztot a nemzeti földön; szabad munkást a zsidó nemzeti szakszervezetben.

A Makkabi Világszervezet ma a zsidó ifjuság egyetlen mozgalma, amely a teo-retikus programokra való tekintet nélkül az általános zsidó kollektivitásért harcol.

A jövő a miénk!
Ezért: Makkabi.

— Az Uj Kelet palesztinai vezérképviselője hirdeti ügyekben Karl Ettlinger hirdetés-iroda Tel-Aviv 17, Nachlat Benjamin Str. Corner Rambam Str. P. O. B. 911. Tel. 1344.

A nagy idő

Csaj, jan-idei tél na-Európában. rendezkedet-fogyasztás-veszteségek-ön egye-farkasordít-a melegre-éles hiába-sítéses idő-ják egymás-tudományos-magával a-olyan emlé-lógia törté-küdegek és-tegi téllal-rometeorológ-Romániád-egyfórmán-esernyős és-nak, a foly-megduzzadá-árvízveszedé-Lesz-e m-dést tettük-cluji termé-tájékoztató-okairól:

— A köz-lyes — mor-zmeddő mind-menő jóslat-ami természe-határozza m-nyai időjárás-vaimeley ré-meleg van, s-ideig erős k-enyhe tele-törekvő terr-meretes, h-erős a tél é-jelentenek. E-sáról gondo-tartalmát sz-Európában t-

— Tudni-egyfelől az-Monsum, s-áramló cik-óceán felől n-telen sokas-mésztesen v-meg a term-kül. Két e-kellett öss-gigantikus ú-kerüljön ki-sorsát.

— Annak-színhelye, ar-meleg légár-Fouland. Itt-szerint egye-valószínűleg-nagy légnyc-totta a pára-tergetét, mel-engedve ráz-Azsia mente-mely nálunk-mészeti tüne-

— Így a r-azokatlan k-városban r-páratelt cik-páratelt lev-hűdég levegő-következtébe-gos felhőréte-

— Hogy k-vetkezménye-ért nem lel-

A ciklonok és a Monsun nagy tengeri csatája meleg időjárást zuditott Európára

Dr. Szász Ferenc nyilatkozata a meleg térről. Még lehet hideg telünk az idén

Cluj, január 22. (Az Uj Kelet tud.) Az idei tél nagy meglepetéssel szolgált Közép-Európában. A szezonkereskedelem, mely beindult a téli cikkekre, a termelés és fogyasztás nagy apparátusai egyelőre komoly veszteségekkel számolnak, mert 1935-36-ban egyelőre egyáltalán nincs tél. A farkasordító hidegről ábrándozó fakereskedő, a melegruhákat raktárában felhalmozó textilhiába várja a vevőt: november óta nap-sütéses idő és meleg, tavaszi esők váltogatják egymást. A gazdasági életbe pangást, a tudományos világba nagy mozgást hozott magával a fura tél, mely alighanem éppen olyan emlékezetes dátum marad a meteorológia történetében, mint azok a nagy nyári hidegek és téli melegek, amelyeket a jelenlegi téllal kapcsolatban szoktak ismertetni a meteorológiai jelentések.

Romániában ma Constantától Oradeáig egyformán meleg időjárás honol. Az uccákon esernyős és tavaszi felöltés emberek járkálnak, a folyókat nem jégkéreg borítja, hanem megduzzadásuk következtében az országot árvízveszedelem fenyegeti.

Lesz-e még tél Romániában? Ezt a kérdést tettük fel dr. Szász Ferencnek, a neves clujai természettudósna, aki az alábbiakban tájékoztatott bennünket az idei időjárás okairól:

Egy helyütt nagy hideg, másutt nagy meleg

— A közép-európai időjárás mindig szeszélyes — mondotta dr. Szász Ferenc —, tehát meddő minden olyan szándék, mely messzebbmenő jóslatokat kíván a meteorológusoktól. A természetnek harmóniára való törekvése határozza meg az egyes világrészek pillanatnyi időjárását. Ha például valahol, a föld valamely részén hatvan napig esik és erős meleg van, a föld másik pontján ugyanennyi ideig erős hidegnek kell lennie. A jelenlegi enyhe telet is ezek a kiegyensúlyozódásra törekvő természeti erők határozzák meg. Ismeretes, hogy most Amerikában rendkívül erős a tél és Szibériából is 60 fokos hideget jelentenek. Hogy az időjárás kiegyensúlyozásáról gondoskodjanak, az atmoszféra páratartalmát szabályozó tengeri szelek Közép-Európában teremtettek tél helyett nyarat.

A nagy tengeri ütközet

— Tudni kell, hogy az európai időjárást egyfelől az ázsiai hideg szelek, elsősorban a Monsun, másfelől az Atlanti óceánról beáramló ciklonok szabályozzák. Az Atlanti óceán felől már december óta a ciklonok végtelen sokasága rohanta meg Európát. Természetesen ez a beáramlás nem történhetett meg a természeti erők nagy forradalma nélkül. Két elementáris erejű légáramlatnak kellett összecsapnia ahhoz, hogy ebből a gigantikus ütközetből valamely fél győztesen kerüljön ki és eldöntse az európai időjárás sorsát.

— Annak a nagy tengeri ütközetnek a színhelye, amely az ázsiai hideg és az óceáni meleg légáramlatok győzelmét eldönti, Newfoundland. Itt szokott összetalálkozni a rendszerint egyenlő erejű két ellenfél. Ezen a választásnapon az történt, hogy az ázsiai hideg, nagy légnomású levegőréteg, mely leszorította a páratelt, alacsony légnomású levegőréteget, mely ennek a hatalmas nyomásnak engedve rázudult Európára. Észak-Európa és Ázsia mentesült ettől a páráss levegőrétegtől, mely nálunk Erdélyben is egészen ritka természeti tűneményeket idézett elő.

A clujai kód

— Így a nemrégiben Clujon észlelt egészen szokatlan kód, aminőhöz hasonlótt ebben a városban még nem tapasztaltak, ennek a páratelt ciklonnak volt a következménye. A páratelt levegőt a szomszédos havasokból hideg levegőáramlat érte, mely a találkozás következtében a pára kicsapódott és valószínűleg felhőrétegre burkolta Clujt.

— A meteorológia tudománya — folytatta érdekes előadást Szász Ferenc dr — még nem elég fejlett ahhoz, hogy ezeket a változásokat helytálló törvényekbe foglalja. Brückner német tudós vetette fel azt az elméletet, hogy az időjárás változásait a napfoltok periódikus változásával kell összefüggésbe hozni. Ismeretes, hogy a napfoltok 11 évenként maximális, illetve minimális változásoknak vannak kitéve. Ezek a kísérletek azonban még kezdetlegesek és ma még csak hipotézis.

Még lehet telünk!

— Hogy praktikus értelemben milyen következménye lesz az idei télnek, ezt éppen ezért nem lehet még megállapítani. Az eddi-

gi időjárás kétségtelenül nem okozott anynyi kárt, mint például 1934 év decembere, amikor a meleg időjárás megduzzasztotta a gyümölcsfák rügyeit, melyek aztán a januári fagyban elpusztultak. Az idén még általában nem okozott nagyobb károkat az enyhe tél. Miután pedig már megtör-

tént, hogy Clujon februárban vagy márciusban volt a legerősebb tél, nem lehet tudni, hogy nem lesz-e februárban kemény telünk, mely minden előzetes prognózist romba döntene.

A történelmi példák

— Annyi bizonyos, hogy a meteorológia története ennél sokkal melegebb teleket is ismer. 1172-ben például januárban európaszerte kivirágoztak a gyümölcsfák. 1421-ben olyan meleg volt, hogy áprilisban beért a cseresznye és májusban szüreteltek. 1583-ban husvétkor már arattak. 1866-ban volt még nagyon meleg tél és 1914-15-ben, a háború alatt, sok helyütt egész télen köpenyeg nélkül gyakoroloztak a katonák. Annyi bizonyos, hogy azó: ilyen könnyű télre nem emlékezünk Európában.

Ezzel beszélgetésünk véget is ér. Az uccán csöndes, meleg tavaszi eső fogad. (b.)

Külföldi német hang a hitlerizmus ellen

A harmadik birodalom fajpolitikája megbénítja a külföldön élő németek kisebbségi harcat

Bécs, január 22. Dr. Paul Schimann, a litvániai német kisebbség ismert reprezentánsa cikkét közöli a „Neue Wiener Tagblatt“ legutóbbi számában „A német kisebbségek sorsa“ címmel, melyben rámutat azokra a nagy károokra, amiket a hitlerizmus okoz a külföldi németeknek.

— A német államok kívül élő németek helyzete — írja dr. Schimann — komoly fordulatot vett az utolsó három esztendőben. Már 1932-ben rámutattam, minden szépítés nélkül, a helyzet fenyegető voltára, mondván: „Az a gondolat, hogy minden államban csak a népség fajtisztja képviselői bírnak korlátlan állampolgári joggal, nemzeti axióma lett. A népszere és az állami eszme összekeverése lett általában a nemzeti gondolat tulajdonképpeni lényege és tartalma. Am hogyan harcol-

junk mi kisebbségi képviselők a kisebbség jogaiért és szabadságáért, ha napról napra szemünkbe vágják, hogy éppen ezeket a jogokat veszi tagadásba a mi saját népünknek egy állandóan növekvő táborra?

— Az a harc — folytatja dr. Schimann — amelyet a kisebbségek vívnak, a nemzeti életjog harca azon nacionalizmus, vagyis azon felfogás ellen, amely az államot egyetlen nép uralmi területévé akarja tenni. A harc az ilyen egyoldalú nacionalizmus ellen a németek békés együttműködését tekinteli céljának az európai keretekben. Ezt a célt csak akkor érhetjük el, ha a nemzeti törekvések természetes munkaterületükön tisztán kulturális érdekközösségre szorítkoznak.

IMÉDIA L'OREAL Párizsi cég **HAJFESTÉK-JE**
a legtökéletesebb készítmény
Minden drogeriában és jobb női fodrásznál kapható

Satmaron is megalakult a Demokrata Ügyvédek Frontja

A közgyűlés dr. Osan Gavril választotta a Demokrata Front elnökévé

Satmar, január 22. A többi városok példájára tegnap Satmaron is megalakult a Demokrata Ügyvédek Frontja, amelynek célja az ügyvédek szerzett jogainak megvédése felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül.

A délelőtti hírdetett alakuló közgyűlés csak a vezetőség megválasztására szorítkozott, miután a vendégszónokok délutánra jelentek érkezésükkel.

Délután öt órakor impozáns számban vonyultak fel a város kisebbségi és többségi ügyvédei a városháza tanácstermébe. Az előző emelvényen az elnök Zaci Felician, két oldalán foglaltak helyet a központ körülötthető dr. Clauan Virgil oradeai és dr. Gherasim aradi ügyvédek. Az alsóbb emelvényen az új vezetőség két tagja dr. Demian Victor és dr. Kiss Endre ültek.

Zaci elnök néhány szavas megnyitó beszéde után dr. Demian Victor ismerteti a délelőtti közgyűlés lefolyását. A megjelentek újfajlag egyhangulag tudomásul veszik a vezetőség névsorát, amely a következő: Elnök dr. Osan Gavril, volt prefektus, ügyvezető elnök dr. Zaci Felician, titkár dr. Radu Ioan, pénztárnok dr. Pop Virgil, intézőbizottság: dr. Demian Victor, dr. Kiss Endre és dr. Katz Izsó.

A délelőtti közgyűlés szónokai főbb vonalaiban vázolják a Demokrata Front megalakításának célját: tiltakozni azon elemek ellen, akik az egyetemi tanári székéből törnek Románia demokráciája ellen és téves utak felé vezetnek az egyetemi ifjúságot.

Délután dr. Clauan és dr. Gherasim ügyvédek ismertették a kari sérelmeket és az új alakulat célját. Zaci dr. elnök először dr. Claulaut kérte fel beszéde előmondására. Dr. Claulau a demokrácia előnyeit emeli ki a nacionalizmus hátrányait szemben. Az ország eleltségei azok, akik demokratsellenes magartásukkal a kisebbségek megsemmisítésére törekcsenek. A túlzó nacionalizmust az a tév-

eszme hozta létre, hogy ezáltal a minimumra fog csökkenni a kisebbségek száma. A népnacionalizmusa humanitást és szeretetet hirdet. A demokratizmus ennél többet is ad: jogegyenlőséget mindenki részére. Néhány ember a jelenlegi krízist a kisebbségek megsemmisítésével képzeli gyógyítani, ami téves felfogás és minden alapot nélkülöz. Ez csak gyűlöletszításra és hazug vádakra ad a'apot. Így történhetik meg, hogy ezek a demokratákat kommunis táknak és szabadkörműveseknek nevezik.

Dr. Claulau azt a végső következtetést vonja le, hogy a krízis nem lokális, hanem általános jelentőségű. Gyökerében csak úgy lehet megváltoztatni, ha a demokráciának szabad utat biztosítanak. A demokrácia kiküszöböl a gyűlölködést s csak ezzel az eszközei lehet az ország boldogulását előbbre vinni. Románia az öröklött demokrácia jegyében megsemmisíti a szélsőséges megmozdulásokat.

A közgyűlés figyelemmel halgatta és beszéde után hosszasan ünnepelte az előadót.

Utána dr. Gherasim több mint egy óras beszédben fejtegette nézeteit. FelSOROLTA az ügyvédi kar sérelmeit és azokat az okokat, amelyek miatt a perek száma csökkent. Így helytelennek tartja a perek után lerovandó bírségadókat. A krízist szerinte nem gazdaságpolitikai okok hanem a jelenlegi rendszer idézte elő. Következtetése szerint arra a megállapításra jut, hogy a demokrácia rendszere jelenti a segítséget. Szélahósságnak nevezi az iflvi ügyvédi kamaránál történt eseményeket. Va'annemnyi ügyvéd akadémiai végzettségű, felvilágosodott ember s így nem szabadna, hogy a szélsőséges eszmék urrá legyenek felettük. Az ügyvédi kamarák méltóságával nem fér össze az egyoldalú nacionalizmus. A mi intézményünkben nem tolerálható a faji kérdés, semmiféle formájában — fejezte be szónokátát dr. Gherasim. Magasszínvonalu fejtegetéseit többször

szakította félbe a hallgatóság tapsa.

Utána Zaci Felician beszélt. Fogadalmat tesz, hogy a demokrácia utján fog haladni. Nem fél attól, hogy a satmari ügyvédi kamarában a szélsőséges eszmék nyerhetnek tért, mert itt mindig demokratikus szellem uralkodott. Büszkeséggel mutatott rá arra, hogy a túlyomó többség mellette van és a közgyűlésen való megjelenésével hitet tett a demokrácia mellett.

Végül felolvassa a közgyűlés határozatait, amelyeket a megjelentek egyhangulag elfogadtak.

A határozat szövege a következő: A Demokrata Ügyvédek Frontjának satmari csoportját megalakítottak jelentjük ki. ELhatározzuk, hogy a demagógia és gyűlölködés programja helyett harcolni fogunk az ügyvédi szakma megkönnyítése és a peres eljárások olcsóbbá, az igazságszolgáltatás demokratizálása, a bélyegilleték általános leszállítása, az állástalan ügyvédek támogatása, a hátralekös adók leszállítása, az ügyvédjeltek és fiatal ügyvédek életlehetőségeinek és helyzetének megkönnyítése, az összes ügyvédek megszervezése, az ügyvédi testület szolidaritásá tétele, a testület hagyományos méltóságának, rendjének és szabadságának megőrzése érdekében, a demokráciáért és a kilengések ellen.

Kijelentjük, hogy mi igazi demokraták, de ugyanakkor igazi hazafiak is vagyunk, mert az igazi nacionalizmus egyesít és nem szétválaszt. Mi vagyunk az igazi hazafiak, mert a nacionalizmus egységet, szabadságot, civilizációt és demokráciát jelent.

A határozatok elfogadása után Zaci Felician indítványára üdvözlő táviratokat küldött a közgyűlés dr. Osan Gavril elnöknek, valamint Mihalache és Iulian volt minisztereknek.

Ismeretlen Nordau-levelek Bécs város levéltárában

Bécs, január 22. Max Nordau halálának évfordulója alkalmából a „Neue Welt“ című bécsi cionista lap ismeretlen leveleket közöl Nordautól, amelyeket Jozef Frankel fedezett fel Bécs város levéltárában. Itt közöljük az egyik levelet, amelyet 1896 augusztus 31-én írt Párizsban Max Nordau, Róbert Tauchaunak Brünbe:

„Igen tisztelt Uram!
Köszönöm barátságos irását, amely egy független és energikus szellemet ismert meg velem.

Az ön érvelése, hogy a messiási hit tisztán passzív valami, nem intézhető el egy kézlegyintéssel. Felvonul az egész, hatalmas teológiai kérdés „a kegyről és az érdemről“, amelyről legalább ötvenezer művet írtak és amely évszázadokon át fő témája volt a teológiai vitáknak. A rabbinikus irodalom legjobb tekintélyei szerint nem elegendő sóhajtvá, fohászokvá ölbetett kezekkel várni a Messiást. Cselekvő vallásossággal kell erre méltónak lenni. Végső fokon megváltó kegyből jön, ami azonban előhívja: az a hármas érdeme „a bűnbánásnak, az imának és a jótékony-ságnak“: „tesuba, tefila, zedaka.“ Egy ilyen tan nem hathat altatóan, sokkal inkább ösztönzően, felemelően, vagyis fentartóan.

A zsidók, a Shylok bosszuszűkítője magában véve egészen új előttem. Mint minden erősen érző ember, a zsidó is haragot tartó, de a leghalkabb szívvelység is elég ahhoz, hogy lefelegyerezze és kiengesztelje. Ahol a népek barátsággal fogadták, ott két-három generáció után már el is veszett közöttük.

Nem szabad elfelejtenie, hogy a faji antiszemitizmus felfedezéséig, mely alig harminc éves, az egyszerű kikeresztelkedés elég volt ahhoz, hogy az üldözött zsidókból privilegizált keresztényt csináljon. Minden zsidónak kezében volt az eszköz, amellyel azonnal véget vehetett szenvedéseinek. Sokan a legragyonabb — meg kell gondolni — a legmegtévesztőbb sikerrel tették ezt. Vajjon miért nem találtak több követőt? Vajjon miért választották inkább az üldözöttest a többi zsidók? Nem-e azért, mert messiási türzs-eszméjükön csüngtek? Hol maradnak itt az ön eszménytelen, pozitív számított? A történelem egész más-ként mutatja nekem a zsidó arcot, mint ahogyan azt ön látja.

Ha nem válaszolok behatóbban érveire, úgy nem azért történik ez, mert azok nem érdemelnek meg, hanem, mert időm igen korlátozott.

Igaz nagybecsüléssel hive:

Dr. M. Nordau.*

Dr. Oskar Neumann a zsidó ifjuság helyzetéről

Timisoara, január 22. A Zsidó Nemzeti Alap jeruzsálemi főirodájának küldetésében Erdélybe érkezett dr. Oskar Neumann, cionista író és ideológus, aki érdekes nyilatkozatot adott az Uj Kelet munkatársának a zsidó iparosság helyzetéről, melynek alapos ismerője.

Tudjuk, hogy szívügye a zsidó ifjuság, hogy gyermekkorától foglalkozik annak problémáival és mióta végigélte saját ifjúságán keresztül a zsidó ifjuság tragikus galuthi helyzetét és látja reménytelen jövőjét, amellyel, hogy cionista szívét, energiáját és figyelmét, a cionista élet minden megnyilatkozásának szenteli, különös szeretettel fordul a zsidó ifjuság felé és egész cionista ifjusági hálózatot teremtett Csehszlovákiában.

Az egyetlen út a chalucit

— A zsidó ifjuság súlyos napokat élt át — mondotta dr. Neumann. — Az egész világon uralkodó ellenséges atmoszféra tulajdonképpen és elsősorban a zsidó ifjuság ellen vonul fel. Az egyetemeken urakodó feszültség eredménye, hogy apránként teljesen bezárul az intellektuális pálya a zsidó ifjuság előtt. A gazdasági életben pedig a kereskedelmi és ipari elhelyezkedés lehetőségét torlasztották el a zsidó ifjuság elől.

— *Az egyetlen út, a chalucit, a mezőgazdaság. Ez kell, hogy legyen a mi válaszuk az antiszemitizmussal szemben. A*

jól felkészült, alaposan átrétegezett zsidó mezőgazdasági ifjuság jövője az egyetlen reménységünk a zsidó ifjuság életében.

— Alapos, szakszerűen jól berendezett, szakértők által vezetett hátszara-telepekre van szükségünk, ahol kiképzett mezőgazdasági munkásokat neveljünk Erec Jisraél részére, hogy ott a zsidó földbe gyökerezzenek be.

— Ezért vagyok nagy híve a Wizo-nak és az ifjusági mozgalmaknak a cionizmusban, mert a zsidó földhöz vezetik vissza a zsidó népet. A kibbucok sorozata, a Wizo-farmok élénk és beszédes bizonyítékai annak, hogy a zsidó ifjuság szereti a földet, ragaszkodik hozzá, begyökerezik a zsidó föld rögébe és hihetetlen energiával nagyot, szépet és maradandót épít.

A KKL erdélyi kibbuc-akciója

— Mi a véleménye a KKL erdélyi központi irodájának és az erdélyi zsidó ifjuságnak azon közös tervéről, hogy az úgynevezett kibbuc-akció beindításával nagyobb földterületet óhajt az erdélyi zsidó ifjuság letelepítésére a Keren Kajemeth útján szerezni?

— Informálva vagyok a főiroda révén az ügyről. Természetes, hogy nagy jelentőségű az ilyen akció, csak sajnálatos, hogy eddig olyan nagyon kevés eredménnyel dolgozott az ifjuság ebben az ügyben.

— *Az erdélyi zsidó ifjuság jövőjéről van szó: földet az erdélyi zsidó ifjuságnak. Ez, egy mondatban a kibbuc-akció jelentősége. En örömmel vállaltam azt a missziót, hogy egy részét ezen akciónak erdélyi tartózkodásom rövid három hetében öt erdélyi városban és pedig, Brasov,*

Baia-Mare, Dej, Medias és Satu-Mare helyiségekben tovább folytassam.

— A timisoarai központi iroda a rövid rendelkezésre álló idő miatt a fenti városokon kívül csak Erdély nagyobb városainak meglátogatására kért fel és pedig Timisoara, Arad, Targu-Mures, Cluj, Oradea

amely városokban előadásokat fogok tartani a zsidó közönségnek, azonban okvetlenül súlyt helyezek arra, hogy külön mindenütt a Wizo-nak és az ifjuságnak is előadást tarthassak.

A zsidó ifjuság igaz barátja dr. Neumann, aki azért jött hozzánk, hogy segítsen az erdélyi zsidó ifjuságon, hogy földet szerezzen a lába alá.

Erdély zsidó társadalmi szeretettel fogja fogadni azt, aki a gyermekeink akar segíteni, aki az erdélyi zsidó ifjuság átrétegződését akarja munkájával előbbre vinni.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este Az ur katonái

Rendkívül gondos előkészületek után tegnap este mutatta be színházunk Emmet Lavery világhírű színművét Az ur katonái. A darab kiállítása külön meglepetés egy óriási, gyönyörű faburkolatos terem és szebbnél-szebb képek készültek az előadásra. A darabban vendégek fellép Kovács György, a Vígsház tagja, a többi főszerepek Tóth Elek, Borovszky Oszkár, Réthely Ödön, Tompa Sándor, Csóka József, Simon Tibor, Balázs Samu, Nagy István, Lantos Béla és Báza Éva kezében vannak. Az előadást Kádár Imre rendezte, a kórusokat Stefanidesz József tanította be és vezényli. A díszleteket Rajnai Sándor és Kudelász Károly készítették. Az ur katonái ma, félkilencor pénteken és vasárnap délután hatkor szerepel a színház műsorán.

zsef, Simon Tibor, Balázs Samu, Nagy István, Lantos Béla és Báza Éva kezében vannak. Az előadást Kádár Imre rendezte, a kórusokat Stefanidesz József tanította be és vezényli. A díszleteket Rajnai Sándor és Kudelász Károly készítették. Az ur katonái ma, félkilencor pénteken és vasárnap délután hatkor szerepel a színház műsorán.

Nászút Bécsbe (Budapest—Wien)

— Operettbemutató szombaton este —

Mialatt a drámai együttes az Érettségi, A vallomás, A vihar és Az ur katonái bemutatójára készült, az operettegyüttes teljesen felkészült a budapesti szezon legnagyobb sikerének, a Budapest—Wien című Szécsény Mihály és Szántó Armand operettjének a bemutatására, amely nálunk Nászút Bécsbe címen kerül színre. Az újdonság a legkövetkező meséjű darab, amely az utóbbi években színre került, zenéjét pedig a rádió és gramofon leme-

zek már szertekürtölték a világra.

A darab vezetés szerepeit Solymosán Magda, Sándor Stefi, a vendégszereplő Kovács György, Jenei János és Tompa Sándor alakítják, de az operettegyüttes többi tagjai is kitűnő szerepekhez jutottak benne.

A darab egészen fényűző kiállítást követel, amelyen lázasan dolgoznak éjjel-nappal a színház műhelyeiben.

HETI MŰSOR:

Csütörtök fél 9: AZ UR KATONAI. (Rendes bérlet 18.)

Péntek d. u. 3: AKI MÉR AZ NYER. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: AZ UR KATONAI.

és e 9: ÉRETTSÉGI. (Nyolcadszor.)

Szombat d. u. 3 órákor: Gül baba. Ifjusági előadás, olcsó helyárrak.

d. u. NAGY SZEREFLEM. (Kovács György, a Vígsház tagja, mint vendég. Károlyi Leona felléptével. Olcsó helyárrakkal.)

este 9: NASZUT BECSBE. (Szántó Armand, Szécsen Mihály és Carlo de Fries óriási sikerű legújabb operettje. Budapestben a Kamara Színház Budapest—Wien cím alatt eddig 100-szor játszott. Kovács György vendégfelléptével. Solymosán Magda, Sándor Stefi, Jenei János felléptével. Premierbérlet 19.)

Vasárnap d. u. 3: A MONTMARTREI IBOLYA. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: AZ UR KATONAI. (Kovács György felléptével.)

este: NASZUT BECSBE. (Kovács György felléptével.)

Hétfő fél 9: NASZUT BECSBE. (Kovács György felléptével. Rendes bérlet 19.)

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Pénteken, január 24-én: Turandot.

Vasárnap, január 26-án matiné: Szevillai borbély.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Ma, csütörtökön szenzációs premier. A legfantasztikusabb, legizgalmasabb slágerfilm: A fekete szoba. Bor's Karloff-al, ki kétös szerepében élete legjobb alakítását nyújtja. Csak felnőtteknek! Műsor előtt uj Journal.

MEGNYILT

SZÉKELY ÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.

lakberendezési

KIÁLLITÁSA

Targu-Muresen

30 ragyogó interieur, 30 lakásberendezési probléma tökéletes megoldása

Ha otthonát igazán szépen és melegen akarja berendezni, látogassa meg a gyár Piața Albina 17 az alatti műtárgyait Akadályoztatás esetén a cég szívesen küldi ki megbízottját eredeti rajzokkal s tervekkel.

EDISON MOZGO MŰSORA:

Két műsor. I. Premier. Ma éjszaka várak. Fősz. Bebe Daniels. — II. Hollywoodból. Stan és Bran. Micky Maus, Lupe Velez. Kezdete 3, 6, 9 órákor.

MUNKAS MOZGO MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken 3, 6 és 9 órákor dupla műsor: I. Mexikó virága. Spanyol tárgyú szerelmi történet. Főszereplő: Dolores del Rio. II. SOS jéghegy. Izgalmas dráma. Főszereplők: Gustav Diesel és Ernest Unet. III. Micki Mauss és Journal.

RÁDIÓ MŰSOR

Január 23. Csütörtök.

Bucuresti. 17.15: Stefanescu zenekar. 19.15: Szórakoztató lemezek. 20.15: A fiharmónikusok szimfonikus hangversenye. 22.45: Hírek.

Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 17.30: Szalonötös. 19: Hanglemezek. 20.30: Hangverseny a Zeneművészeti Főiskola nagyerterméből. 22.35: Cigányzenekar. 23.20: Jazz. 24.05: Hírek.

Bécs. 17.50: Balfouszoprán angol dalok: énekel. 18: Művészhangverseny. 19.20: Rádiózenekar.

Brüsszel. Borodin és Rimskij Korsakov művek. 20.15: Délius: Mélygedű és zongoraszonáta. 21: Szimfonikus zenekar.

Koppenhága. 22.10: Szimfonikus zenekar.

Strasbourg. 19.30: Rádiózenekar.

Toulouse. 20: Szalonzene. 22: Meyerbeer: Az afrikai nő.

Hilversum. 20.55: Az amsterdami hangversenyház zenekara.

Belgrád. 20: A királyi gárda zenekara. Csajkovszki-est.

Varsó. 17.15: Szalonzene.

Oslo. 20: Szimfonikus hangverseny.

Milanó. 17.15: Szoprán és tenorszólok. 20.35: Puccini: Manon Lescaut, opera.

Stockholm. 20: Rádiózenekar.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnek egy 2 lej. vastagbőrű betűvel 4 lej. Legideális apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékeve van.

Házasságokat biztos eredménnyel követték a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 118.

100,000 lej készpénzzel és butorral rendelkező, 24 éves, intelligens leány férjhezmenne 30-40 év körüli komoly, rendes egzisztenciájú izr. férjhez. Teljes című levelek: „Gréta, Post-Resant, Tj. Mures” kérek.

Frankfurti „Rabbinische Lehranstalt” volt halgatója, jelenleg cluji egyetemi hallgató, vállál bibliai, talmudi vallásoktatást, valamint német, rimán nyelveket és középiskolások korrepetálását. Cím a kiadóban.

Butorozott szoba, fürdőszoba használat, esetleg teljes ellátással kiadó. Cím: Str. Abs-tele Zavorai 2 B.

Elsőrendű tiszta virágmezt szállít Tenner Lajos, Arad.

Cluji nagykereskedő cég keres vegyüzem részére adminisztrátort 200-300,000 lej készpénz garanciával vagy befektetéssel, mely teljesen biztosítva lesz. Havi jövedelem 12-15,000. Ajánlatokat „Alfa” jellegre kiadókiváltalba kérünk.

Keressék két-háromszobás, butorozott vagy butorozatlan lakást központban, orvosi rendelkeznek. „Orvos” jellegre kiadók.

Korn borbélyüzem, Calea Regele Ferdinand 63. (neológ templommal szemben) rendkívül olcsó árakon végez razorozást, borotválást, hajnyírást. Kéri a zsidó közönség szíves pártfogását.

ארטה כשר cukrász, eljegyzésekre, esküvőkre s egyéb alkalmakra rendeléseket a legzsebb kivételben, jutányosan készíti. Adler, Str. Dubăsari 8.

VEDEK... ALTA A LEGE... Advertisement for a business or service.

MUSORA: Ma éjszaka várak. — II. Hollywood Micky Maus, Lupe 9 órákor.

MUSORA: és 9 órákor dupla ga. Spanyol tárgyú főszereplő: Dolores egy. Izgalmas dráma: av Disel és Ernest és Journal.

ÜBÖR

csütörtök. Petrescu zenekar, 19.15: 19.15: A fiharmóni- versenye. 22.45: H- tána hangtűzekek. 19.15: Hangleme- Zeneművészeti Fő- 5: Cigányzenekar. szoprán angol de- angverseny. 19.20: Rimszkij Korszakov fényegedli és zom- ikus zenekar. fónikus zenekar. 22: Meyerbeer: msterdami hangver- gárda zenekara. angverseny. s tenorszólók. 20.35. pera. bekar.

ÜBÖR

2 lej. vastagabb prórhirdetés 20 lej. alkék kedvezmény. fizetendő. Jelzés nk, ha pertóbbájes van.

redményei köze- tetással rendelkező tele Ferdinand 116.

és bu'orral rendel- és férjhezvonne ndes egisztenca ju "evlekak: „Gréta, rérek.

Lehranstalt" volt egyetemi hallgató. lásoktatást, vala- et és középiskolá- adódban.

zoba haszná'attal. 6. Cim: S'r. Abs- zet szállit Tenner

keres vegyüzem -300.000 lej kész- efekte'essel, mely vi jövedelem 12- teligére k'adóhiva-

butorozott vagy ban, orvosi rep- adóba.

Regele Ferdinand emben) rendkívül zást, borotválást, ontség sz'és párt-

külvökre a egyé legszébb kivitel. Str. Dubáar

HIREK

PHILIPS INGELEN STANDARD

rádiót

olcson kis részletre CONSTRUCTIO-nál

Tatarescu kihallgatáson fogadta a berlini román követet. Bucurestiből jelentik: Tatarescu ma kihallgatáson fogadta Petrescu-Comnen berlini román követet.

Jugoszlávia hű marad eddigi külpolitikai orientációjához. Belgrádból jelentik: Stojadinovic külügyminiszter beszéde után a nemzetközi egyezmények tanulmányozására kiküldött bizottság egyhangulag helyeslést nyilatkozott a kormány nemzetközi politikája és különösen a kisantant és Balkán-szövetség kebelében folytatott politikájára. A helyeslők közül Dimitrievics képviselő hangoztatta, hogy Jugoszlávia külpolitikáját a hűség a népszövetségi paktum iránt, a nemzetközi egyezmények tiszteletben tartása és hűség Jugoszlávia összes szövetségesei iránt, vezérli.

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek elnyomóra egy pohár terméskészítés. „Ferenc József“ keserűvíz a bélmozgást csakhamar megélelenti, az emésztő-csatornában összegyűlt saakot kiűnti, a vérkeringést szabadabbá teszi és a gondolkodó, és munkaképességet emeli. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József víz gyomorsavas szemleli munkásoknál, neurastheniás embereknél és betegeskedő asszonyoknál is rendkívül jótékony hatást fejt ki.

Satunaren is megalakult a demokratikus ügyvéd frontja. Satunareről jelentik: Az ország demokratikus ügyvédi karának megalakulása nyomán Satunaren is akcióba lépett a szabadelvű ügyvédek tábora. Az alakuló ülésen, amelyen kimondták a demokratikus ügyvédfront megalakulását, az ügyvédi kamara tagjainak mintegy hetven százaléka vett részt. A csoport vezetésége a következőképpen alakult meg: elnök dr. Ošan Gavril, volt prefektus; alelnök Taciu Felician; titkár Radu Ioan; pénztárnok dr. Popa Virgil. Az intézőbizottság tagjai: dr. Demian Victor, dr. Kuz Izso, dr. Kiss Endre. Az alakuló ülésen az oradeai demokratikus front részéről dr. Ciucean Virgil, az aradi front képviselőjében dr. Gherasim vett részt, akik az oradeai és aradi szervezkedés okait ismertették. A szónokok hangsúlyozták, hogy csak a tiszta demokrácia vezethet ki a mai zavaros atmoszférából.

Fokozottabb ellenőrzés alá veszik a malmo-ka. Satunareről jelentik: A kereskedelmi minisztérium körrendeletben utasította a buzaárterjesztő bizottságokat, hogy helyez- zék szigorubb ellenőrzés alá a malmo-ka, mi- után visszafelé tapasztalhatók a liszt é- r- táktaxájának befizetése körül.

Cigányprimások művészyermekai az Ujságró-Klubban. Erdékes művészi élményben lesz része csütörtökön este az Ujságró-Klub közönségének. A város két legnépszerűbb cigányprimásának, Körösi Dudusnak és Bambo Sándornak lányai, Körösi Sárka és Bambo Luci fognak dobogóra lépni és bemutatni először tudásukat a közönség előtt. A két tehetséges művészyermek Rozenberg Tonka zongoratanárnó vezetésével már hosszú hónapok óta szorgalmasan készül, hogy a nyilvánosság elé lépjen és mindjárt karrierjük kezdetén olyan művészi teljesítménnyel lépik meg a közönséget, amely nagy tudás és szorgalmas előkészület követel egy kiforrott művésztől is. Schubert H-moll szimfóniáját fogják négykezes előadásban a közönség elé vinni, amelynek körében már nagy érdeklődést vált ki a kitűnő cigányprimások tehetséges gyermekeinek első nyilvános fellépése.

VEDEKEZZEN CSAKIS

Primeros

GUMMI

ALTA A LEGFINOMABB ÉS LEGBIZTOSABB

Helyettes főrabbit választott a reghini hitközség. Reghinből jelentik: A reghini hitközség folyó hó 19-én megtartott közgyűlésen egyhangulag főrabbihelyettesnek választotta meg Freund József főrabbi fiát, Freund Gyulát, akinek talmudi és világi műveltsége igen magas színvonalon áll fiatal kora dacára. A közgyűlés után a hitközség vezetői delegációban keresték fel a főrabbit, aki meghatóan mondott köszönetet fia megválasztásáért és visszaillesztését vette 30 éves működésére. A közgyűlés táviratilag értesítette megválasztásáról a Dejen tartózkodó fiatal főrabbihelyettes, akit külön delegáció fog felkeresni a napokban. A közgyűlést Hirschdorfer Áron vezette le.

Ehhalasztják az amerikai semlegességi törvény vitáját. Washingtonból jelentik: Valószínű, hogy Roosevelt és Pitman szenátor tegnap esti megbeszélése után a semlegességi törvényjavaslat vitáját elhalasztják.

Vármegyei prefektus lesz Stancescu volt sziguranca vezérigazgatóból. Bucurestiből jelentik: Tilica Stancescu volt sziguranca vezérigazgatót megválasztották a cetatea-albai liberális szervezet elnökévé. Hir szerint Stancescut kinevezték megyei prefektussá Berescu jelenlegi prefektus helyébe, aki primár lesz.

Argetoianu is résztvesz a hunedoarai választásokon. Bucurestiből jelentik: Az Argetoianu elnöke alatt működő agrárunió elhatározta, hogy résztvesz az időközi választásokon. Hunedoaraban a párt jelöltje Victor Stanciu, Mehedințiban Cornel Radulescu volt primár.

Haggibbor Kfar Makkabi teadélután a Vívóklubban. Vasárnap délután 5 órai kezdettel rendezi a Haggibbor Kfar Makkabi teadélutánját. Ezeknek a teáknak a sikere már összenőtt a clujii zsidó ifjúsággal és bizonyára ezáltal is mindenki kitűnően fogja érezni magát.

A „Marpe Lönefes“ teadélutánja. A clujii kórházbetegeket támogató „Marpe Lönefes“ egyesület vasárnapi teadélutánján Czodik Károlyné, Marmorstein Mártonné és Weisz Mórné látták el a háziasszony tisztjét. Dr. Rosenfeld Salamon érdekes és nagy tetszéssel fogadott előadást tartott. Az egyesület vezetősége elhatározta, hogy a jövőben rendszeresíteni fogja a teadélutánokat az ismeretterjesztő és muattató zsidó előadásokat. A legközelebbi teadélutánon humoros felolvasást fognak tartani.

Bar-Micvah ünnepe Szeged Brassóban. Dr. Deutsch Ernő brassói főrabbi Dezső nevű fiát avatták a közelmúltban a köteleességek fiává díszes és impozáns keretek között. Az avatóbeszédet dr. Löwy Ferenc tg.-muresi főrabbi tartotta, aki magasszónyalásu szótáiban lelkerre kötötte az avatottakat azokat a köteleességeket, amelyeket — már cs.ádi hagyományként is — vállalnia kell az életben és amelyekért helyt kell állania, ha méltó akar lenni azokhoz az ösökhöz, akik nemzedékeken keresztül visszamenően a Tóra nagyjait, mestereit, örzői és terjesztői voltak. Ima után, amikor az ünneplő gyülekezet a főrabbi lakásába vonult fel a szokások és hagyományos keddusra, az avatott válaszolva dr. Löwy Ferenc főrabbi szavaira, ünnepélyesen megfogadta, hogy mindig ott fog állani, ahova a zsidó köteleességek állítani fogják s hogy egész életén keresztül a világító fátyla a szent Menora lesz, amelyen a nyolc világító fényt a „Vöhejé börocho“ nyolc betűből álló szó alkotja, amelynek jelentősége: „Légy áldással!“ Áldására akar lenni szüleinek, a társadalomnak és nem utolsó sorban a zsidóságnak. Beszédének végén Isten áldását kérte az országot építő ismeretlen és névtelen hősökre, a chalucoakra és munkájukra. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Lenke Manó lugoji főrabbi, az avatott nagyatyja tartott megindító beszédet.

Anok 75%-a SZÉKREKEDÉSBEN szenved!

A nők legnagyobb része fejfájásban, idegességben, etvágytalanságban, sápadtságban szenved, azonkívül igen gyakran pattanásos és foltos az arcuk. E jelenségek oka legtöbbször az idült székrekedésben keresendő. A székrekedés okozza mindezen fájdalmakat és kellemetlenségeket, azt kell megszüntetni, hogy kisértő jelenségei elmúljanak. Az Artin dragéet — dacára annak, hogy a nők nem szívesen vesznek orvosságot — még a legkényesebbek is szívesen szedik. Az Artin hatása biztos és enyhe, nem okoz görcsöket, a beleket rendes működésre ösztönzi, a kiürítés teljes. A rendes bélműködés visszatérve megszűnnek a kellemetlen tünetek. Szedjen Artint, a modern hashajtót, a nők hashajtóját!

Artin

A DR. WANDER ÜZEMEK KÉSZÍTMÉNYE.

Egy oradeai fiú és leány holtestére bukkantak Turnuseverinben. Turnuseverinből jelentik: Schela-Cladovei csendőrörök közelében Irina Barboi 16 éves és Vasile Coitan 26 éves oradeai illetőségű lakosok holtestére találtak, akik egy nappal ezelőtt a turnuseverini Traian szállóban laktak. Holtesteiben több golyót találtak. A nyomozás megindult.

Leugrott a hetedik emeletről egy 21 éves leány. Bucurestiből jelentik: Egy Hilda Schuler nevű 21 éves konzervatóriumi növendék ma délelőtt az Eugen Stancescu 12 sz. házban levő lakása ablakából, a hetedik emeletről levetette magát. Haldokolva szállították kórházban. Tettének oka, hogy a szeretője elhagyta.

Anghelcsu volt bankkormányzó királyi audienciája. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó tegnap 80 perces kihallgatáson fogadta C. Anghelcsu volt bankkormányzót, aki kifejtette álláspontját a különböző politikai kérdésekben.

A brassói nyugati rítusú zsidóság ünnepe. Bensőséges és meleg ünneplésben részesített a helyi occidental. rítusú zsidóság nagytudású lelkipásztorát, dr. Deutsch Ernő főrabbit születésének ötvenedik évfordulója alkalmából. A hitközség dísztanácsulást hívott egybe, melyre a városunkban működő zsidó egyesületek vezetőit is meghívta. A tanácsotermelt zsufolóság megtöltötte az ünnepi gyülekezet első szónoka Szegő Árpád hitközelnök volt, aki meleg, baráti szavakkal üdvözölte az ünnepeltet. Utána dr. Löwy Ferenc tg.-muresi főrabbi köszönti az Orsz. Rabbiegyesület nevében, mint elnök, az egyesület igen aktív és igen értékes tagját, akinek még számos boldog és megelégedett munkás esztendőit kíván. Sziklás József a Chevra Kadisa, Deutsch Arminné a Nöegylet, Fleischmann Hermanné az Elaggott Zsidó Nők Otthona, Reichfeld Izso a Cercul Cultural Evreesc, Kain Dávid a zsidó népiskola, Stecl Felix a B. B., Feiler Pál a Zsidó Nemzeti Szövetség, Dickmann Sándor a hitközség tisztviselőinek szerencsekívánatait tolmácsolják. Az üdvözlések után a főrabbi emlékedik szólarra, aki hálá. szívvel és a meghatottságtól könnyes szemekkel mond köszönetet a szeretetnek és a megbecsülésnek ilyen spontán formában való megnyilatkozásáért. Mindig arra törekedett — mondotta az ünnepelt —, hogy hivat egy egységbe, egy frontba tömörítse, hogy összefogott erővel, közös akarással dolgozzunk népünk boldogulásáért, nemzetünk szebb jövőjéért. Idezi a heti prófétai szakasz szavait: „Vökarav otam ehad el ehad, löcha löec ehad, vöhuju lahadim böjadedcha“. Reméli, hogy ugy a hitközség vezetősége, mint mindazok, akik ma a szeretet jeleivel ehalmozták, minden idöokban mellette fognak állni és munkájában hathatósan támogatni fogják.

Az Erec Jisrael Haovedet beszámoló gyűlést tart a timisoarai cionista konferenciáról

Az Erec Jisrael Haovedetben tömörült cionista pártok (a Somér Hacair, Dor Chadas, Bné Avoda) csütörtök este 9 órákor Clujon, a neológ iskola helyiségében gyűlést rendeznek, amelynek keretében az Erec Jisrael Haovedet konferenciái delegátusai be fognak számolni a timisoarai cionista konferenciáról és a gyűlés határozati javaslatban fog állást foglalni a konferencia eseményeivel és a határozataival szemben. A gyűlésen minden érdeklődőt szívesen lát a vezetőség.

Halálozás. Hosszas szenvedés után f. hó 15-én elhunyt Valeamaren öv. Neustadt Leoné. Az elhunytban Neustadt Benjámin, a generai kibuc tagja és Fischer Sándorné Brad édesanyjukat gyászolják.

Kíségéket hozott forgalomba egy csehszlovákiai repülőgépgyar. Prágából jelentik: Egy csehszlovák repülőgépgyar „Prager Aer Baby“ elnevezés alatt kiségeket hozott forgalomba, amely 125 kilométer óránkénti sebességgel halad, 7 liter benzint fogyaszt 100 kilométerenként és 250.000 lej az ára.

A reghini Arvagondozó idei felruházási akcióját szép eredménnyel folytatta, amely Kaszner Mórné díszelnöknő, Grün Beláné, dr. Weisz Mendelné, dr. Weisz H. Mendel, Rosenbaum Pálné, Neumann Benóné, Diamantstein Miksáné, Munk Kálmáné, Sporn Dezsóné, Leib Aronné és Dávid Gézané intenzív munkájának köszönhető. Az Arvagondozó a napokban nyitotta meg népkonyháját, amelyen naponta 60 szegény gyermek kap ellátást. Ebben a munkában Elek Gyuláné fejtett ki agilis munkát. Az Arvagondozó ezután mond köszönetet a városi tanácsnak és a polgármesternek azon hozzájárulásért, amelyet a zsidó népkonyha részére megszavazott. Köszönetet mond külön Krausz Adolf malomtulajdonosnak lisztadományáért.

Zionba a Zion Lloyd-al

Zion Lloyd

rendez és közvetít a legelőnyösebb feltételek mellett utazásokat

Palesztinába

a Közel-Keletre, a DACIA, ROMANIA, POLONIA, KOSCIUSZKO, HAR CION HAR CARMEL és BLGAR hajókon. Felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgálunk. Központ: Bucuresti, Calea Victoriei 33. Director: M. JAM- POLSKI.

Képviseletek: Erdélyi központi képviselő: Dr. Neumann Vilmos Cluj, Str. Berthelot 12. Telefon 6.32 Bányai képviselő: Reiter Ernő Timisoara, IV. Str. Bonnaz 5. Bihar vm. és Oradea részére: Kirsch Tibor Oradea, Str. N. Iorga 21. Telefon 2-53.

A „Pharos“ legközelebbi kötete:

Az új Palesztina új héber költői

Jichak Lamdan, Abraham Slonszky, Ellisva, Rachel, Uri Zwi Grinberg, Tscheraichovszky, David Simonovitz, Zalman Schneur, Avigdor Hameiri és Mose Slinger versei Adler Hubert művészi fordításában. A kötet bevezető tanulmányát Barzilay István írja. Az új Palesztina új héber költőinek antológiája csak korlátozott példányszámban jelenik meg. Eppen ezért előre rendelje meg! Nölkülözhetően könyv az összes cionista és zsidó ifjúsági szervezetek és kulturegyesületek számára! A „Pharos“ eddig megjelent kötetei: „Zsidó miniatürök“, „A büvös erdő“, „Calea Vacaresti“ I-II., „Magnolia Street“ I-II. Kaphatók a „Pharos“ zsidó könyvkiadónál: Cluj, Str. Baron L. Pop 23.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Az elbocsátott postamester baltával agyonütötte utódját

Arad, január 22. A közeli Gattenbrunn községben ma délelőtt véres esemény játszódott le. Az állásból elmozdított postamester fejszével agyonverte utódját, egy fiatal nőt, aki mindössze másfél hónapja vette át a postahivatal irányítását.

Az elmúlt év decemberéig a postahivatal vezetését egy 23 éves fiatal ember: Busteu Gerasim látta el, akit azért mentettek fel az állásáról, mert nem tudta lefizetni a megkövetelt biztosítékot. Pályázat után ekkor Ardelean Nicolae, felnaci postamester felesége, született Moldovan Ana nyerte el a postamesteri állást, aki megérkezést mutatott elbocsátott elődje iránt, mert megengedte, hogy a postahivatalban lakjék, sőt élelmenel is ellátta. A fiatal embert azonban nem hatotta át a postamesernő jóindulata és több ízben föl-említette előtte, hogy neki tulajdonítja állása elvesztését és munkanélküliségét. Ardeleané igyekezett megnyugtatni az elkészített fiatal embert és főleg jóindulata támogatásával igyekezett hatni rá, úgy látszik azonban hasztalanul, mert ma délelőtt tíz órakor Busteu Gerasim rövid szótáváltás után, a postahivatalban fejszével agyonütötte és kilencezer lejt rabolt el tőle.

Amidőn azonban rádöbbsent szörnyű tette-re, sietve jelentette fel önmagát. E pillanatban a csendőrség foglya, ahol részletesen elmondta, hogyan követte el véres tettet.

Délelőtt tíz óra tájban jelent meg a postahivatalban a község állomásfőnöke, hogy pénzt adjon fel. Ő volt az utolsó ember, aki gyilkosan kívül még élve látta a szerencsétlen asszonyt. Amint az állomásfőnök elhagyta a postahivatal épületét és áthaladt az utcán, mindössze néhány pillanat múlva, a volt postamester rohant utána lélekszakadva, aki éppen akkor lépett be a hivatalba, amikor ő onnan eltávozott.

— Állomásfőnök ur, valami borzalmas eseményt akarok közölni magával — ordította lehelve, magából kikelten a feldúlt arcú fiatal ember — tesék engem följelenteni, mert az imént megöltem a postamesternőt, aki miatt elvesztettem az állásomat.

Az állomásfőnök a fiatal emberrel vissza-sietett a postahivatalba, ahol véresben fetrengeve találták meg a 24 esztendő Ardeleanét. A berendezés mindenütt véres, a szerencsétlen asszony fejéből ömlött a vér, a postamesernő azonban még élt. Az állomásfőnök értesítette a szomszédokat, akik a csendőrségre szaladtak és ott egyrészt az asszonyt a szállásáról, másrészt a fiatal embert letartóztatva iránt intézkedtek. A fiatal ember nem mutatott semmi ellenállást, szökni sem próbált. Sőt a szomszédokkal ő maga is a csendőrségre ment, hogy helyezzék letartóztatásba.

Erdekszövetségbe léptek az erdélyi Arutözsédek. A timisoarai Arutözséde kezdeményezésére az elmúlt pénteken megbeszélésre ültek össze az aradi, oradeai, cluj-i és timisoarai tözsédek megbízottai. A megbeszélés, illetőleg a gyűlés során a tözsédek kiküldöttjei az erdélyi tözsédek megszilárdítására k mondták a Tözsédek Szövetségének megalakulását. A Szövetség központja egyévi időtartamra Timisoarán lesz, utána pedig évről-évre más városban fog a központ működni. — Itt említjük még meg, hogy a timisoarai Arutözséde vasárnap, január 26-án tartja meg ezidei rendes évi közgyűlését a Lloyd-Társulatban levő helyiségében. A közgyűlés tárgyszövege: a) elnöki megnyitó, az Arutözséde fakeskedelmi szekciójának végleges megalakítása, a fakeskedelmi két tagjának kijelölése, a tözsédegypnökök megválasztása és végül különböző indítványok szerepelnek.

Venyasszonyok! Menyasszonyok!
Kelengyék legszebb, legolcsóbb és legizlésesebb készítése csakis
Fisch Böske
 kézimunka szalonjában
 CLUJ, Str. Gh. Baritiu No. 6.

Tiszta radikálszocialista kormány alakul Franciaországban?

Nehéz lesz az új kormány megalakítása, a válság sokáig fog elhúzódni

Párizs, január 22. (Rador.) Laval tegnap tegnap este visszaérkezett Genf-ből és megbeszélést tartott kormánya tagjaival. A minisztertanácsot szerda délután egy órára hívták össze a lemondás bejelentése ügyében. A lapok szerint az új kormány megalakítása nehéz lesz és a válság hosszabb ideig fog elhúzódni. Mivel azonban a lemondást nem a parlament provokálta, lehetséges, hogy a közválasztási elnök megrovidítja a konzultációkat és sürgős megoldást tesz lehetővé. Parlamenti körökben tért hódít az a feltevés, hogy átmeneti kormányt alakítsanak, amely likvidálja a folyó ügyeket. Ha bizalmat kapna ez a kormány, szabadságnak a parlamentet és siettetnék a választások kiírását. Az új kormánynak legkésőbb vasárnap éjjelig meg kell alakulnia, mert hétfőn Lebrun elnök Londonba utazik az angol királyi temetésére.

A baloldali sajtó tiltakozik az ellen, hogy Laval újabb kabinetet alakítson. Léon Blum azt írja a Le Populaireben, hogy a szocialista

párt kész támogatni akár radikális, akár a baloldali pártok koncentrációs kormányát. A fődolog — írja a lap — Laval eltávolítása.

Párizs, január 22. (Rador.) Politikai körökben a miniszterelnöki tisztviselő Sarraut nevet kombinálják. Kevesebb esélye van Bouisson kamarai elnöknek és Régnier pénzügyminiszternek.

Párizs, január 22. (Rador.) Parlamenti körök véleménye szerint a válságot tiszta radikálszocialista kormány megalakításával fogják megoldani. Azt hiszik, hogy Lebrun elnök először Lavalnak, majd Herrótnak fogja felajánlani a kabinetalkitást és miután őt elutasító válasz adták, Delbost, a radikálszocialisták parlamenti csoportjának elnökét designálja. Ha ő is elutasító választ adna, egy radikálszocialista szenátorra kerülne a sor.

Ma délelőtt 10 órakor Laval megjelent az Elysée-palotában és hosszú beszélgetést folytatott Lebrun elnökkel.

Cinema Capitol Premier
 Egy film, amelynek nem kell reklám: a
4 1/2 muskétás
 óriási siker és elismerés. Telve feledhetetlen humorral, fülbemászó zenével és dallal. A sztárok filmje. Szőke Szakáll, Halmay, Felix Bressart, Huszár Pufi, Otto Walburg és a csodaszép Annamarie Lövensen.

Közzétették a Cagero-ügy vádiratát

Mivel vadolják Grosz Jenőt és öt társát

Bucuresti, január 22. Ma közzétették a vádirat szövegét, amelynek alapján a Grosz-Cagero ügy öt vádlottja ellen kiadták a letartóztatási parancsot. A devizatorvény alapján emelték ellenük a vádat, amely megtiltja a devizák külföldre juttatását. Az exportvállalatok kötelesek a vámhivataloknál pontos deklarációt tenni a kivitt áru vonatkozásában és fel kell tüntetniük az áru értékét lejben, valamint devizaellenértékükben is. Egyben kötelesek a devizákat a Banca Nationalăra cedálni.

Grosz a „Román exportörök blokk”-ja és a Smutzer & Co. cégére alatt autorizációt kapott a Nemzeti Banktól, hogy a Steaua

Románá petróleumtársaság közvetítésével kompenzációs kivitelt eszközölhessen. A kompenzációs kivitelt után fennmaradt devizákat az importált árucikkek kifizetésére vagy régi adósságok rendezésére kellett volna hogy fordítsa. Grosz azonban külföldön behozatalra és adósságok fizetésére nem a petróleumkiviteltől származó devizákat használta fel, amire az engedélyt kapta, hanem a Steaua Románá normális uton szerzett devizáit, amit az illető társaság teljes egészében köteles lett volna beszállítani a Banca Nationalának. E célból volt szüksége Grosznak az öt bűntársra.

Madgearu utal arra, hogy Tatarescu volt az ipari és kereskedelmi miniszter, amikor a Grosz-Cagero panama megkezdődött

Barbu Dimitrescu ártatlanságát hangoztatta a kamarában

Bucuresti, január 22. A kamara mai ülésén Barbu Dimitrescu képviselő volt az első felszólaló. Nyilatkozatot olvasott fel, melyben hangsúlyozta, hogy semmi köze nincs a Cagero részvénytársasághoz, csak néhány hétig volt tagja az igazgatóságának. A szónokot beszéde közben gunyos közbeküldések kísérik a nacional caranisták részéről.

Madgearu: Öt héttel ezelőtt kértem a

Cagero-ügy aktáit, hogy a visszavételek kérdésében interpellációt nyújthassak be. Annakidején kérdést intéztem Tatarescu miniszterelnök urhoz. — Tudri kell ugyan is, hogy amikor a Cagero az első devizaengedélyeket megkapta, Tatarescu volt az ipari és kereskedelmi miniszter. Utódja Teodorecu szintén juttatott kompenzációs engedélyeket a Cageronak. A

jelenlegi ipari és kereskedelmi miniszter, Costinescu tehát nem hivatott arra, hogy ebben a kérdésben nyilatkozatot tegyen.

Costinescu: Madgearu ur tanulmányozhatja az aktákat, amennyit akarja. A liberális kormány a bűnösök kiderítését akarja és azokat az ügyesség gondjaira bizza. Bárki legyen az, aki az ügybe bekeveredett, a liberális kormány nem fogja fedezni. Kéri Madgearut, hogy a legaprólékosabb részletéig vizsgálja felül a Cagero aktákat.

Madgearu: Csak abban az esetben ejtem meg a vizsgálatot, ha majd Tatarescu miniszterelnök ur válaszol a hozzáintézett kérdésekre. A Grosz-Cagero botrányhoz az ipari és kereskedelmi minisztérium jelenlegi vezetőjének kevés köze van és az ügy fejleményeinek kialakulásánál szabadságon volt.

Costinescu ríposztja után áttértek a napirendre és megkezdtek a közigazgatási törvény vitáját. Deleamu, Raducanu, Scribon, Julescu szólaltak fel. A vita közben lépett be Inculat az ülésterembe, aki az uralkodónál volt audiencián. A belügyminiszter a dr. Hans Ottó Roth képviselő által a romániai németek népszavazásának betiltásával kapcsolatos interpellációjára adott választát kezdte meg.

Maniu Gyula szenzációs vallomásra készül a Cihoski-perben

Bucuresti, január 22. Maniu Gyula csütörtökön tesz tanuvallomást Cihoski tábornok perében. Hír szerint Maniu vallomása szenzációs tartalmu lesz.

Tíz nap alatt öt repülőgép-katasztrófa

Párizs, január 22. (Rador.) A Marseille-Tunisz légijárat lezuhant repülőgépe katasztrófájával kapcsolatban a lapok felelevenítik, hogy 10 nap leforgása alatt ez már az ötödik súlyos repülésesemény. A City of Khartum lezuhanása 12, a Douglas American 17, a Columbiában lezuhant Junkers-gép 10, a Panamerican Airways Boliviában szerencsétlenül járt gépe 13 és a tuniszi gép lezuhanása 6 áldozatot követelt, tehát összesen 58 ember vesztette életét repülőgép-katasztrófákból kifolyólag.

Még vadabb lesz a választási agitáció Mehedinți megyében

Bucuresti, január 22. A lapok foglalkozva a mehedintimegyei kiéleződött választási kampánnyal, rámutatnak arra, hogy a pártok még fokozni igyekeznek a propagandát. Brosteni és Chaba községekben a lakosság megfutamtította a fehér ingekbe öltözött cunista agitátorokat. Nacional caranistapárti körökben — írja a Lupta — biztosra veszik, hogy a mandátumot elnyerik.

Damaszkusi diákok nacionalista tüntetése

Bejruth, január 22. (Rador.) Az egyiptomi események befolyása alatt a damaszkusi diákok tüntetéseket rendeztek, két fillamoskocsit felgyújtottak, mire összerúgózkodásra került sor a rendőrökkel. Két halott és 40 sebesült maradt a helyszínen. Az egyetem rektora kitöröltette a diákok névsorából mindazokat, akik igazolatlanul maradtak távol az előadásokról. A rendet helyreállították.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10.

CENZURAT

16. Telefon:
 Havonta 110,
 évre 600, egy
 szádra: Havo
 tólévre 12, eg
 tetések díjaz
 KELET” az e
 óság egyetle
 Okkaimk után
 sa megjelöl

Nem tudja hogy mit

Az Aitoverl
 „A Vitorul
 tatja, hogy a k
 odatk.”
 „A kormány
 kosságára” —
 párti hivatalos.
 Továbbá:
 „Mi szükség
 oldali anarchia
 pe éppen az, ho
 del és a jelen
 nem kokettálna
 dal, sem pedig
 chiát karják r
 harc metódusa
 bárhonnan jönn
 Nagyon helyé
 képpen fél em
 dik a gyakorlat
 „Anélkül, hogy
 nánk, pontos ké
 runak:
 Megtiltják-e
 pártok és polit
 geket szervezve
 jelvényekkel, st
 Es ha a törvé
 hamostagok lét
 to, hogy Mehedi
 ségek nagyszám
 Válaszoljon a V
 Egyébként a k
 tokkal való szö
 mékek is igazol
 Nem beszélünk
 gán módszereir
 rális klubban szé
 A Natjanea R
 hivatalosa, a suc
 nyelt igazoltnak
 alakulatokat, az
 a nemzeti párt
 részéről védő gá
 A nemzetipár
 Natjanea Román
 válthatnak ki az
 tiszta nacional
 reztek a tömeg
 Így tehát egy
 lálja a jobbold
 ledi azonban, ho
 met, ahol a kor
 tott.
 A cluj-i liberá
 zó. Mást mond
 losa, mást a cluj
 kormány a gyak
 Se ki, se b
 Dr Göbbe's, d
 gonda-üzemeinek
 kötelesege első
 kat kivédeni és
 Berlinben.
 Ez alkalommal
 hogy Amerika
 országot zsidók
 lése miatt. Es u
 ményről, mintha
 niszter vezénysz
 mert nem áll ez
 tori. Nos, Göbbe
 megmondotta vé
 mondotta:
 — Annak a n
 se, Lindbergh, el
 ahol megölték g
 sze a hazájától
 arra, hogy a saj
 tyet, hogy megá
 az így vagy úgy
 Így védte meg
 amerikai közvéle
 ta csak mondan
 aki legfőbb érvel
 föld előtt a ha
 az a főmesterség
 a külföldi „rémh
 ciók” ellen.
 Göbbels ezalkal
 szerepét. Neve
 ge volt. Amíg mo
 ni és titni is akart
 — ha ért valakit
 ország. Mert rag
 taíta meg a